ĢENERĀLADVOKĀTA FILIPA LEŽĒ [*PHILIPPE LÉGER*] SECINĀJUMI, sniegti 2005. gada 8. decembrī [1]

1. Vai Eiropas patenta īpašniekam saskaņā ar 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [2] 6. panta 1. punktu ir tiesības celt prasību par patenta pārkāpumu pret vairākām dažādās līgumslēdzējās valstīs reģistrētām vienas uzņēmumu grupas sabiedrībām vienā vienīgā tiesā, proti, tiesā, kuras valstī reģistrēta viena no minētajām sabiedrībām?

2. Tāds būtībā ir *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlande) uzdotais jautājums saistībā ar tiesas prāvu starp divām Amerikas Savienotajās Valstīs dzīvojošām privātpersonām — Eiropas patenta par medicīnas analīzes procesu un atbilstošu iekārtu īpašniekiem — un deviņām Nīderlandē, citās Eiropas valstīs, kā arī Amerikas Savienotajās Valstīs reģistrētām sabiedrībām, kuras ietilpst *Roche* farmācijas grupā, pēc tam, kad tās bija laidušas apgrozībā noteiktas preces, kuras skāra minētā patenta īpašnieku tiesības.

3. Pirms pāris gadiem Tiesas izskatīšanā jau bija iesniegts līdzīgs *Court of Appeal* (Anglija un Velsa) (*Civil Division*) (Apvienotā Karaliste) jautājums pēc savstarpēju prasību celšanas (par pārkāpuma izbeigšanu un pēc tam, lai konstatētu, ka nav noticis patenta pārkāpums, — par attiecīgā patenta spēkā neesamību) secīgi Nīderlandes un Lielbritānijas tiesās starp saskaņā ar Amerikas Savienoto Valstu tiesībām dibinātu sabiedrību, kas ir īpašniece Eiropas patentam par medicīnisku materiālu, un vairākām Nīderlandē, Apvienotajā Karalistē un Amerikas Savienotajās Valstīs reģistrētām sabiedrībām [3]. Tomēr Tiesa šajā lietā par šo jautājumu nesprieda, jo šī lieta tika izslēgta no reģistra pēc tam, kad lietas dalībnieki savu strīdu izbeidza, noslēdzot mierizlīgumu. [4]

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — OV 1972, L 299, 32. lpp. Konvencija ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos (OV L 304, 1. lpp., un redakcija ar grozījumiem — 77. lpp.), ar 1982. gada 25. oktobra Konvenciju par Grieķijas Republikas pievienošanos (OV L 388, 1. lpp.), ar 1989. gada 26. maija Konvenciju par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos (OV L 285, 1. lpp.) un ar 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos (OV 1997, C 15, 1. lpp.), turpmāk tekstā — "Briseles konvencija". Šīs konvencijas konsolidētā redakcija ar grozījumiem, kas paredzēti četrās konvencijās par pievienošanos, publicēta OV 1998, C 27, 1. lpp.

3 — Tās attiecas uz lietu *Boston Scientific* u.c. (C-186/00).

4 — 2000. gada 9. novembra rīkojums par lietas izslēgšanu no reģistra.

4. Savukārt Tiesā vēl arvien izskatīšanā ir Vācijas tiesas prejudiciāls jautājums, kas, lai gan tas nozīmīgi atšķiras, tomēr ir saistīts ar izskatāmo lietu [5]. Ja šis iepriekšējais jautājums attiecas uz valsts patentu, nevis uz Eiropas patentu un neskar Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumus, nepastāvot vairākiem atbildētājiem, bet vienīgi šīs konvencijas 16. panta 4. punktā ietverto izņēmuma jurisdikcijas noteikumu jautājumā par patentu reģistrāciju vai spēkā esamību, tas tomēr var būt interesants, izvērtējot izskatāmo prejudiciālo jautājumu. Nereti tiesvedībā par patenta pārkāpumu tiek izvirzīts jautājums par šī patenta spēkā esamību (no atbildētāja puses lietā par patenta pārkāpumu vai no prasītāja puses tā dēvētajā "patenta pārkāpuma neesamības" lietā), tā ka var būt lietderīgi izvērtēt sakarību starp Briseles konvencijas 16. panta 4. punktu un pārējiem Briseles konvencijas noteikumiem par jurisdikciju, tādiem kā 6. panta 1. punktā paredzētie noteikumi.

I — Atbilstošās tiesību normas

A — *Briseles konvencija*

5. Briseles konvencijas, kas pieņemta 1968. gadā uz EK līguma 220. panta (pēc tam — EKL 220. pants un tagad — EKL 293. pants) pamata, mērķis saskaņā ar tās preambulu ir "nostiprināt Kopienā dzīvojošo personu juridisko aizsardzību Kopienā".

6. Tā ir "paralēla" konvencija tādā nozīmē, ka tā ietver ne tikai atzīšanas un izpildes noteikumus, bet arī izcelsmes līgumslēdzējā valstī tieši piemērojamus noteikumus par jurisdikciju, t.i., procesa stadijā, kad tiek taisīti tiesas spriedumi, kas var tikt atzīti un izpildīti citā līgumslēdzējā valstī.

7. Attiecībā uz noteikumiem par tiešo jurisdikciju, tie ir saistīti ar Briseles konvencijas 2. panta pirmajā daļā norādīto principu, saskaņā ar kuru, "ievērojot šīs konvencijas nosacījumus, personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var iesūdzēt attiecīgās līgumslēdzējas valsts tiesā". Tātad, ja atbildētāja domicils ir vienā no līgumslēdzējām valstīm, principā šīs valsts tiesām ir jurisdikcija.

8. Atbilstoši šai loģikai minētās konvencijas 3. panta pirmajā daļā ir piebilsts, ka "personas, kuru domicils ir līgumslēdzējas valsts

5 — Es domāju lietu C-4/03 *GAT* ((lieta atrodas izskatīšanā Tiesā), kurā 2004. gada 16. septembrī secinājumus sniedzis ģenerāladvokāts Hēlhuds [*Geelhoed*].

teritorijā, var iesūdzēt citas līgumslēdzējas valsts tiesās tikai atbilstoši normām, kas ir minētas [II] sadaļas 2.–6. iedaļā"[6]. Šiem noteikumiem ir vairāki veidi.

9. Daļai no šiem noteikumiem ir izvēles raksturs. Tie ļauj prasītājam izvēlēties celt savu prasību citas līgumslēdzējas valsts tiesā, nevis tās valsts, kurā ir atbildētāja domicils, tiesā.

10. Tā tas it īpaši ir šīs pašas konvencijas 5. panta 3. punktā paredzētā īpašās jurisdikcijas noteikuma gadījumā, saskaņā ar kuru delikta un kvazidelikta lietās atbildētāju var iesūdzēt tiesā "vietā, kurā aizskārums ir noticis".

11. Tas tāpat ir arī Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta paredzētā īpašās jurisdikcijas noteikuma gadījumā, saskaņā ar kuru "šo pašu atbildētāju [kura domicils ir kādā līgumslēdzējā valstī un kuru tādējādi var principā iesūdzēt šīs valsts tiesās atbilstoši 2. pantam] var arī iesūdzēt, ja viņš ir viens no vairākiem apsūdzētajiem, tās vietas tiesā, kurā kādam no apsūdzētajiem ir domicils".

12. Citi Briseles konvencijā paredzētie noteikumi par jurisdikciju prasa uzsākt tiesvedību vienas līgumslēdzējas valsts tiesās, izslēdzot visas citas līgumslēdzējas valsts tiesas. Starp šiem noteikumiem par jurisdikciju, tā dēvētajiem "izņēmuma jurisdikcijas noteikumiem" ir šīs konvencijas 16. panta 4. punktā paredzētais. Saskaņā ar šo pantu "šādām tiesām ir izņēmuma jurisdikcija neatkarīgi no domicila [..] tiesvedībā attiecībā uz tādu patentu, preču zīmju, dizainparaugu vai citu līdzīgu tiesību reģistrāciju vai spēkā esamību, kas jādeponē vai jāreģistrē, tās līgumslēdzējas valsts tiesas, kurā deponēšana vai reģistrācija ir pieteikta, veikta vai kurā to uzskata par veiktu saskaņā ar starptautiskas konvencijas noteikumiem".

13. Pēc 1973. gada 5. oktobrī[7] Minhenē parakstītās Konvencijas par Eiropas Patentu piešķiršanu stāšanās spēkā Briseles konvencijas 16. panta 4. punktam tika pievienota otrā daļa, saskaņā ar kuru, "neiespaidojot Eiropas Patentu biroja kompetenci atbilstoši Minhenes konvencijai, tikai katras līgumslēdzējas valsts tiesām, neņemot vērā domicila apsvērumus, ir jurisdikcija jautājumā par tāda Eiropas patenta reģistrāciju vai spēkā esamību, kas piešķirts attiecībā uz šo valsti [..]"[8].

6 — Savukārt saskaņā ar Briseles konvencijas 4. panta pirmo daļu, "ja atbildētāja domicils nav kādā Līgumslēdzējā valstī, katras Līgumslēdzējas valsts tiesas jurisdikciju saskaņā ar 16. pantu nosaka attiecīgās valsts tiesību akti".

7 — Šo konvenciju apskatīšu tālāk (turpmāk tekstā — "Minhenes konvencija").

8 — Šīs normas Briseles konvencijā ietvertas ar Konvencijai pievienotā 1978. gada 9. oktobra Protokola par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos V *quinquies* pantu.

14. Briseles konvencijas 16. pantā ietverto jurisdikcijas normu obligātā rakstura dēļ Konvencijas 19. pants noteic, ka: "līgumslēdzējas valsts tiesai, kurā tiek celta prasība par jautājumu, attiecībā uz kuru citas līgumslēdzējas valsts tiesām ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar 16. pantu, pēc pašas iniciatīvas ir jāpaziņo, ka tai nav jurisdikcijas".

15. Paplašinot to noteikumu par jurisdikcijas noteikšanu kopumu, kādi ietverti minētajā konvencijā, tā paredz noteiktus procesuālos mehānismus, lai regulētu to ieviešanu. Šie mehānismi *lis pendens* un saistīto lietu gadījumā ir paredzēti, lai novērstu dažādu līgumslēdzēju valstu tiesu spriedumu pretrunīgumu.

16. Briseles konvencijas 21. pants, kas attiecas uz *lis pendens*, paredz — ja prasības, kurām ir viens un tas pats priekšmets un pamats, ir celtas starp tiem pašiem lietas dalībniekiem dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās, tiesai, kurā otrajā pēc kārtas celta prasība, ir jāaptur tiesvedība lietā līdz brīdim, kad tiek noskaidrota pirmās iesaistītās tiesas jurisdikcija, un, ja tā tiek noteikta, jāatsakās no jurisdikcijas par labu šai pēdējai minētajai tiesai.

17. Attiecībā uz saistītajām lietām šīs pašas konvencijas 22. panta pirmā un otrā daļa paredz, ka, ja saistītās prasības ir celtas dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās un tiek izskatītas pirmajā instancē, tiesā, kurā otrajā pēc kārtas iesniegta lieta, var vai nu apturēt lietas izskatīšanu, vai arī pēc lietas dalībnieka pieprasījuma atteikties no jurisdikcijas, ar nosacījumu, ka tiesību akti pieļauj saistīto lietu apvienošanu un abu lietu izskatīšana ir tās tiesas jurisdikcijā, kurā pirmajā iesniegta lieta. Minētā panta trešā daļa precizē, ka "šajā pantā prasības uzskata par saistītām, ja tās ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt vienlaicīgi, lai novērstu pretrunīgu spriedumu risku, ko rada atsevišķas tiesvedības".

18. Ievērojot šo noteikumu par kompetences piešķiršanas kopuma loģiku, ar Briseles konvenciju tās III sadaļā izveidots vienkāršots mehānisms tiesu spriedumu atzīšanai un izpildei. Šo mehānismu, kas ir piemērojams spriedumiem, kurus pasludinājušas vienas līgumslēdzējas valsts tiesas un kas izpildāmi citā līgumslēdzējā valstī, īpaši raksturo ierobežojums atzīšanas atteikumu pamatojumiem, kas ir izsmeļoši uzskaitīti šajā konvencijā. Starp šiem pamatojumiem ir 27. panta 3. punktā paredzētais — gadījumā, kad izcelsmes valstī taisītais spriedums ir "nesavienojams ar spriedumu, kas pasludināts attiecībā uz šiem pašiem lietas dalībniekiem valstī, kur lūgta tā atzīšana", kā arī 28. panta pirmajā daļā paredzētais — gadījumā, kad izcelsmes valsts tiesa nav ievērojusi 16. pantā

paredzētos izņēmuma jurisdikcijas noteikumus.

19. Visbeidzot, Briseles konvencijas VII sadaļas, kas regulē tās attiecības ar citām starptautiskām konvencijām, 57. panta 1. punktā paredzēts, ka "šī konvencija neskar konvencijas, kuru līgumslēdzējas puses valstis ir vai būs un kas īpašos jautājumos regulē jurisdikciju, spriedumu atzīšanu vai izpildi".

B — *Minhenes konvencija*

20. Minhenes konvencija stājās spēkā 1977. gada 7. oktobrī. Šobrīd tās dalībnieces ir 31 valsts, no kurām visām pamata prāvas faktu iestāšanās laikā bija saistoša Briseles konvencija [9]. Kopiena nav šīs konvencijas dalībniece, taču pastāv iespēja, ka tā par tādu kļūs projekta par Kopienas patenta ieviešanu ietvaros.

21. Kā tas norādīts šīs konvencijas 1. pantā, šī konvencija ir nodibinājusi "[..] visām dalībvalstīm kopēju tiesību sistēmu patentu piešķiršanai izgudrojumiem" un tās šim nolūkam ir izveidojušas Eiropas Patentu iestādi (turpmāk tekstā — "EPI"), kam ir uzdots centralizēti piešķirt tā dēvētos "Eiropas" patentus, kuru teritoriālās piemērošanas joma tomēr atšķiras atkarībā no pieteikuma par tā piešķiršanu [10].

22. Kopējie noteikumi par šādu patentu piešķiršanu ir vienlaikus materiālas tiesību normas (kas ir būtiski, ietverot tādu izgudrojumu definīciju, par kuriem var piešķirt patentu) un procesuālas tiesību normas, ciktāl tie regulē kārtību, kādā EPI piešķir minētos patentus, kā arī tālāku procedūru citās šīs pašas iestādes instancēs, tādēļ ka par tā piešķiršanu iesniegts iebildums. Šāda sūdzība, kuru var iesniegt tikai noteiktā termiņā pēc patenta piešķiršanas un ko var balstīt tikai uz noteiktiem pamatiem, kas izsmeļoši uzskaitīti Minhenes konvencijā, var izraisīt minētā patenta atsaukšanu vai tā

9 — Šobrīd valstis, kas ir Minhenes konvencijas dalībnieces, ir: Beļģijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, Šveices Konfederācija, Zviedrijas Karaliste, Itālijas Republika, Austrijas Republika, Lihtenšteinas Firstiste, Grieķijas Republika,.Spānijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Monako Firstiste, Portugāles Republika, Īrija, Somijas Republika, Kipras Republika, Turcijas Republika, Bulgārijas Republika, Igaunijas Republika, Slovākijas Republika, Čehijas Republika, Slovēnijas Republika, Ungārijas Republika, Rumānijas Republika, Polijas Republika, Islandes Republika, Lietuvas Republika un Latvijas Republika.

10 — Saskaņā ar Minhenes konvencijas 3. pantu "Eiropas patenta piešķiršanu var prasīt attiecībā uz vienu vai vairākām dalībvalstīm".

saglabāšanu ar grozījumiem, ko izdarījis tā īpašnieks iebildumu procesa laikā [11].

23. Bez šiem kopējiem noteikumiem Eiropas patentu regulē valsts tiesības katrā no līgumslēdzējām valstīm, attiecībā uz kuru tas piešķirts. Faktiski pēc tā piešķiršanas minētais Eiropas patents sadalās "valsts patentu kūlī" [12].

24. Tādējādi saskaņā ar Minhenes konvencijas 2. panta 2. punktu "Eiropas patents katrā dalībvalstī, attiecībā uz kuru tas piešķirts, bauda tādas pašas tiesības un ir pakļauts tādiem pašiem nosacījumiem kā dalībvalsts nacionālais patents, ja Konvencijā nav paredzēts citādi".

25. Šādā pašā nozīmē minētās konvencijas 64. panta 1. punkts paredz, ka "[..] Eiropas patents no dienas, kad publicēts paziņojums par tā piešķiršanu, katrā dalībvalstī, attiecībā uz kuru tas ir izsniegts, piešķir patenta īpašniekam tādas pat tiesības kā šajā valstī piešķirts nacionālais patents". Šī paša panta 3. punktā ir piebilsts, ka "Eiropas patentu pārkāpumu gadījumos piemērojami nacionālie likumi" [13].

26. Šī Eiropas patenta pielīdzināšana valsts patentam izpaužas ne vien tādējādi, ka tas tiek pakļauts likumiem, kas piemērojamai valsts patenta aizsardzībai katrā no līgumslēdzējām valstīm, attiecībā uz kurām attiecīgais Eiropas patents piešķirts, bet arī principā (izņemot, ja EPI iesniegts iebildums), tiesvedības sakarā ar šādu patentu pakļaujot katras attiecīgās līgumslēdzējas valsts tiesu jurisdikcijai.

11 — Minhenes konvencijas 99. panta 1. punkts paredz, ka ikviena persona deviņu mēnešu laikā no dienas, kad ir publicēts paziņojums par attiecīgā patenta piešķiršanu, var iesniegt iebildumu pret šī patenta piešķiršanu. Saskaņā ar šīs konvencijas 105. panta 1. punktu gadījumā, kad ir iesniegts iebildums pret Eiropas patentu, jebkura trešā persona, kura pierāda, ka pret viņu ir ierosināta tiesvedība par šī paša patenta pārkāpumu, var pēc tam, kad ir pagājis iebilduma termiņš, iesaistīties iebilduma procedūrā, ja tā triju mēnešu laikā no dienas, kad pret to ir ierosināta lieta par patenta pārkāpumu, ir paziņojusi par iesaistīšanos. Tāpat saskaņā ar šo pašu pantu šīs pašas iesaistīšanās tiesības ir arī ikvienai trešai personai, kas pierāda, ka patenta īpašnieks ir pieprasījis viņai atteikties no iespējamā patenta pārkāpuma un ka viņa ir ierosinājusi tiesvedību par patenta nepārkāpšanas atzīšanu. EPI Apelāciju virspalāta šī mehānisma mērķi savā 1994. gada 11. maija lēmumā lietā G-1/94 *Allied Colloids* (OV OEB 1994, 787. lpp., 7. punkts) ir precizējusi šādi: "[..] by relying on the centralised procedure before the EPO in cases where infringement and revocation proceedings otherwise would have to be simultaneously pursued before national courts, an unnecessary duplication of work can be avoided, reducing also the risk of conflicting decisions on the validity of the same patent [..]".

12 — Šo izteicienu, kas parasti tiek izmantots, lai definētu Eiropas patenta īpašo raksturu, ir apstiprinājušas EPI Apelāciju instances. Skat., piemēram, tās Apelāciju virspalātas 1992. gada 3. novembra lēmumu lietā G-4/91 *Spanset* (OV OEB 1993, 707. lpp., 1. punkts).

13 — EPI Apelāciju virspalāta 1989. gada 11. decembra lēmumā lietā G-2/88 *Mobil Oil III* (OV OEB 1990, 93. lpp., 3.3. punkts, mans izcēlums) šīs normas nozīmi ir izskaidrojusi šādi: "[..] the rights confered on the proprietor of a European patent (Article 64(1) EPC) are the legal rights which the law of a designated Contracting State may confer upon the proprietor, for example, as regards *what acts of third parties constitute infringement* of the patent, and as regards *the remedies which are available in respect of any infringement*".

27. Šis princips attiecas vienlaikus uz tiesvedībām par Eiropas patenta pārkāpumu un tiesvedībām par šī patenta spēkā esamību [14], precizējot, ka atbilstoši Minhenes konvencijas 138. pantam Eiropas patenta anulēšanai, ko veic līgumslēdzējas valsts tiesa, ir iespaids tikai šīs valsts teritorijā, izslēdzot pārējo līgumslēdzēju valstu teritorijas, pretēji tam, kā tas ir, ja šādu patentu anulē EPI, jo šāda lēmuma piemērošanas apjoms tādējādi attiecas uz visu to līgumslēdzēju valstu teritoriju, attiecībā uz kurām ir piešķirts attiecīgais patents.

28. Tiesvedībās sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu un tiesvedībās par tā spēkā esamību var rasties jautājums par to, kāds tieši ir aizsardzības apjoms, kas piešķirams šādam patentam, proti, kāds tieši ir tehniskais priekšmets intelektuālajām tiesībām, kuras veido šo patentu [15]. Šāda jautājuma izvērtēšanai izmantojamais paņēmiens ir noteikts Minhenes konvencijas 69. pantā. Saskaņā ar šī panta 1. punktu tiesību apjomu, ko piešķir Eiropas patents (vai šāda patenta pieteikums) nosaka pretenzijas, precizējot, ka izgudrojuma apraksts un atbilstošie zīmējumi tiek izmantoti, lai iztulkotu šīs pretenzijas [16]. Lai novērstu atšķirības novērtējumā starp vairāku līgumslēdzēju valstu kompetentajām iestādēm, šai konvencijai tika pievienots protokols par šī 69. panta interpretāciju [17].

14 — Šo aspektu ir norādījusi EPI Apelāciju virspalāta savā iepriekš minētajā lēmumā lietā *Spanset*. Lai tas būtu labāk izprotams, es pilnībā citēšu šī lēmuma 1. punktu (mans izcēlums):
"When a European patent is granted, it has the effect in each designated Contracting State of a national patent granted by that State (Articles 2 and 64(1) EPC). It thus becomes *a bundle of national patents* within the individual jurisdictions of the designated States. Any alleged infringement of a granted European patent is dealt with by national law (Article 64(3) EPC). *Infringement proceedings may be commenced by the patent proprietor in any Contracting State for which the patent was granted, at any time after grant of the patent.*
Part V of the EPC (Articles 99 to 105) sets out an 'opposition procedure', under which any person may file an opposition to a granted European patent at the EPO within nine months of its grant, and may thereby contend in centralised opposition proceedings before an Opposition Division of the EPO that the patent should be revoked, on one or more stated grounds. The effect of revocation is set out in Article 68 EPC. *Opposition proceedings therefore constitute an exception to the general rule set out in paragraph 1 above that a granted European patent is no longer within the competence of the EPO but is a bundle of national patents within the competence of separate national jurisdictions*".

15 — Šis jautājums ļauj noskaidrot Eiropas patenta īpašnieka tiesību apjomu iepretī iespējamajiem patenta pārkāpējiem. Tas tāpat ļauj noskaidrot, vai attiecīgo patentu atbilstoši Minhenes konvencijas 138. panta 1. punkta d) apakšpunktam var anulēt tādēļ, ka tikusi paplašināta aizsardzība, ko piešķir šis patents.

16 — Izgudrojums Eiropas patenta pieteikumā jāizklāsta tik skaidri un pilnīgi, lai attiecīgās nozares lietpratējs to varētu īstenot (Minhenes konvencijas 83. pants). Pretenzijas definē objektu, kam tiek lūgta patentaizsardzība; tām jābūt skaidrām, precīzām un pamatotām aprakstā (šīs konvencijas 84. pants). EPI publicē pretenzijas, aprakstu un zīmējumus, kas jāpievieno patenta pieteikumam (šīs pašas konvencijas 78. panta 1. punkts, 93. un 98. pants).

17 — Šis protokols, kas ir stājies spēkā 1978. gadā (t.i., vienu gadu pēc Minhenes konvencijas stāšanās spēkā) ietver šādas normas:
"Konvencijas 69. pantu nevajadzētu [nedrīkstētu] interpretēt tādējādi, ka Eiropas patenta piešķirtais aizsardzības apjoms tiek saprasts kā tāds, kas burtiski un tieši izriet no pretenzijās lietoto vārdu nozīmes, aprakstu un zīmējumus izmantojot tikai pretenzijās esošās nenoteiktības novēršanas nolūkam. To nevajadzētu interpretēt arī tādējādi, ka pretenzijas kalpo tikai kā vadlīnijas un ka faktisko aizsardzību var paplašināt arī uz to, ko patenta īpašnieks, ņemot vērā lietpratēja viedokli par aprakstu un zīmējumiem, ir iecerējis aizsargāt. Gluži otrādi, tas ir jāinterpretē kā vidus pozīcijas atrašana starp šim divām galējībām, kas vienlaikus dod taisnīgu aizsardzību patenta īpašniekam un saprātīgu noteiktības pakāpi trešām personām."

II — Fakti un pamata tiesvedība

29. Primusam [*Primus*] un Goldenbergam [*Goldenberg*], kuri dzīvo Amerikas Savienotajās Valstīs, kopīgi pieder Eiropas patents, kas viņiem 1992. gadā piešķirts attiecībā uz desmit līgumslēdzējām valstīm, proti, Austrijas Republiku, Beļģijas Karalisti, Šveices Konfederāciju, Vācijas Federatīvo Republiku, Francijas Republiku, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, Lihtenšteinas Firstisti, Luksemburgas Lielhercogisti, Nīderlandes Karalisti un Zviedrijas Karalisti.

30. Šis patents aptver, pirmkārt, imunometriskas analīzes procesu, kas vērsts uz to, lai noteiktu karcinomaembrioloģiskus antigēnus (tā dēvētos "CEA") seruma vai plazmas paraugā, un, otrkārt, iekārtas, kas tiek izmantotas, lai dozētu šos antigēnus, — tā dēvēto "dozēšanas komplektu" vai "*CEA* komplektu". Šķiet, ka šis izgudrojums ietver nozīmīgas intereses noteikta veida vēža formu atklāšanā un pat ārstēšanā.

31. 1997. gadā šī patenta īpašnieki, kā arī saskaņā ar ASV tiesībām dibināta sabiedrība *Immunomedics* (kurai, šķiet, ir ekskluzīva licence par šo patentu) [18] ir uzsākuši pagaidu noregulējuma tiesvedību [19] *Rechtbank te 's-Gravenhage* (Hāgas Pirmās instances tiesa) pret Nīderlandē reģistrētu sabiedrību *Roche Nederland BV*, kā arī astoņām citām *Roche* uzņēmumu grupas sabiedrībām, kas reģistrētas Amerikas Savienotajās Valstīs, Beļģijā, Vācijā, Francijā, Apvienotajā Karalistē, Šveicē, Austrijā un Zviedrijā. Ar šo prasību par patenta pārkāpuma izbeigšanu, viņi šīm sabiedrībām pārmet, ka tās aizskārušas viņu tiesības, kuras piešķir Eiropas patents, kura īpašnieki viņi ir, pārdodot *CEA* komplektu ar nosaukumu "Cobas Core CEA EIA".

32. No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka astoņas ārpus Nīderlandes dibinātās sabiedrības ir izvirzījušas iebildi par to, ka tiesai, kura izskata lietu, nav jurisdikcijas, un attiecībā uz lietas būtību ir apstrīdējušas, ka būtu noticis jebkāds pārkāpums, un ir apstrīdējušas attiecīgā Eiropas patenta spēkā esamību. [20]

33. Pamatojot iebildi par jurisdikcijas neesamību, tās, norādot uz Tiesas 1988. gada

18 — Skat. Nīderlandes valdības apsvērumu 3. punktu, kā arī Eiropas Kopienu Komisijas apsvērumu 1. zemsvītras piezīmi.

19 — Šī tiesvedība, šķiet, ietilpst steidzamības procedūrā, kas dēvēta "kort geding", ko var uzsākt, necelot prasību pēc būtības. Šis procedūras iezīmes un noteiktu pasākumu, par kuriem tajā izdots rīkojums, raksturu Tiesa ir apskatījusi 1998. gada 17. novembra spriedumā lietā C-391/95 *Van Uden* (*Recueil*, I-7091. lpp., 43.–47. lpp.) un 1999. gada 27. aprīļa spriedumā lietā C-99/96 *Mietz* (*Recueil*, I-2277. lpp., 34.–39. un 43. punkts). Skat. tāpat manus secinājumus iepriekš minētajā lietā *Van Uden* (19.–21. un 108.–120. punkts).

20 — Skat. lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu 2. un 6. lpp. franču valodas redakcijā.

27. septembra spriedumu lietā *Kalfelis*[21], apgalvo, ka pareizas tiesvedības princips izskatāmajā lietā neprasa vienlaicīgu lietas izskatīšanu un sprieduma taisīšanu ar mērķi novērst, ka tiek taisīti savstarpēji nesavienojami spriedumi. Saskaņā ar šo sabiedrību viedokli attiecībā uz katru no šīm valstīm pastāvot atsevišķs patents, tā ka nepastāvot spriedumu nesavienojamības risks.

34. Ar 1997. gada 1. oktobra spriedumu *Rechtbank te 's-Gravenhage* noraidīja šo iebildi par jurisdikcijas neesamību, taču noraidīja prasītāju prasījumus pēc būtības.

35. Precīzāk, šī tiesa nolēma, ka tai uz Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta pamata bija jurisdikcija lietās par prasībām, kas vērstas pret sabiedrībām, kuras reģistrētas citās līgumslēdzējās valstīs, nevis Nīderlandē. Kas attiecas uz prasībām, kas celtas pret sabiedrībām, kuras reģistrētas Šveicē un Savienotajās Valstīs, šī tiesa uzskatīja, ka arī šīs lietas ir tās jurisdikcijā, balstoties attiecīgi uz 1988. gada 16. septembra Lugāno konvencijas par jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komerclietās[22] 6. panta 1. punktu un valsts tiesībām saskaņā ar Briseles konvencijas 4. panta pirmo daļu.

36. Saskaņā ar Briseles konvencijas 6. panta 1. punktu *Rechtbank te 's-Gravenhage* noraidīja atbildētāju izvirzīto argumentu, ka attiecībā uz katru no valstīm pastāvot atsevišķs patents, pamatojot ar to, ka Eiropas patents ar Minhenes konvencijas 69. pantu ir interpretējams vienādi visās šajās valstīs, kā rezultātā saskaņā ar tās viedokli ir izslēgts, ka varētu konstatēt pārkāpumu vienā valstī un nekonstatēt to pārējās valstīs. Šī tiesa piebilda, ka visas attiecīgās sabiedrības ietilpst vienā uzņēmumu grupā, tādēļ starp prasībām pastāv saikne atbilstoši iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kalfelis* izvirzītajam nosacījumam. Visbeidzot, tā uzsvēra, ka vispār Tiesa 1994. gada 6. decembra spriedumā lietā *Tatry*[23] jēdzienam "saistītas prasības" Briseles konvencijas 22. panta trešās daļas izpratnē ir sniegusi plašu interpretāciju, kas aptver "visus gadījumus, kad pastāv spriedumu pretrunīguma iespēja, pat ja spriedumus var izpildīt katru atsevišķi un to tiesiskās sekas viena otru neizslēdz"[24]. Tas tā būtu izskatāmajā lietā, jo prasības attiecas uz atšķirīgiem varbūtējiem patentu pārkāpumiem, taču tās ir identiski formulētas.

37. Prasītāji par šo spriedumu ir iesnieguši apelācijas sūdzību un ir paplašinājuši savus prasījumus, lūdzot, pirmkārt, uzdot atbildētājām sniegt noteiktu informāciju, atsaukt no pircējiem visas preces, par kurām ir strīds, iznīcināt krājumā esošos preparātus, kā arī

21 — 189/87, *Recueil*, 5565. lpp.

22 — OV L 319, 9. lpp.; turpmāk tekstā — "Lugāno konvencija". Tā ir Briseles konvencijai tā dēvētā "paralēlā" konvencija, jo tās saturs ir gandrīz identisks. Tādējādi tās 6. panta 1. punkts tieši atbilst Briseles konvencijas 6. panta 1. punktam. Lugāno konvencija ir saistoša visām Briseles konvencijas līgumslēdzējām valstīm, kā arī Islandes Republikai, Norvēģijas Karalistei, Šveices Konfederācijai un Polijas Republikai.

23 — C-406/92, *Recueil*, I-5439. lpp.

24 — *Ibidem*, 53. punkts.

atsauktos preparātus un, otrkārt, piespriest šīm atbildētājām viņiem atlīdzināt nodarīto kaitējumu vai viņiem nodot labumus, kas gūti viņu patenta pārkāpuma rezultātā [25].

38. Ar 2002. gada 27. jūnija spriedumu *Gerechtshof te 's-Gravenhage* apstiprināja pirmās instances spriedumu par iebildi par jurisdikcijas neesamību un to, ka prasība ir nepamatota pēc būtības.

39. Precīzāk, attiecībā uz lietas būtību šī apelācijas tiesa, paredzot soda sankcijas, aizliedza atbildētājām pārkāpt Eiropas patentu visās attiecīgajās valstīs, uzdeva tām sniegt prasītājiem zināmus pierādījumus, lai noteiktu attiecīgo pārkāpuma darbību apjomu (preču, par kurām ir strīds, daudzumu un pircēju identitāti) un piesprieda minētajām atbildētājām atlīdzināt minētajiem prasītājiem viņiem nodarīto kaitējumu, kas atlīdzināms vēlāk.

40. Šis spriedums tika atzīts par nekavējoši izpildāmu, prasītājiem izveidojot garantiju divu miljonu euro apmērā [26].

41. Sabiedrības, kas ir atbildētājas, ir iesniegušas kasācijas sūdzību *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlande) [27]. Primuss un Goldenbergs ir iesnieguši blakus kasācijas sūdzību [28].

III — Prejudiciālie jautājumi

42. Ievērojot šos lietas dalībnieku izvirzītos apgalvojumus, kuros būtībā pārņemti pirmajā instancē izvirzītie apgalvojumi, *Hoge Raad der Nederlanden* nolēma apturēt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai pastāv saistība, kā tā piemērošanai prasa Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts, starp prasību sakarā ar patenta pārkāpumu, ko cēlis Eiropas patenta īpašnieks pret atbildētāju, kas reģistrēts līgumslēdzējā valstī, kurā ir celta prasība, no vienas puses, un pret vairākiem atbildētājiem, kuri reģistrēti līgumslēdzējās valstīs, izņemot līgumslēdzēju valsti, kurā ir celta prasība, no otras puses, attiecībā uz kuriem patenta īpašnieks paziņo, ka tie pārkāpj šo patentu vienā vai vairākās līgumslēdzējās valstīs?

25 — Skat. lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu 2. un 3. lpp.

26 — Skat. lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu 3. un 4. lpp.

27 — Lai atvieglotu pamata tiesvedības lietas dalībnieku situāciju, es turpināšu iesaistītās *Roche* grupas sabiedrības apzīmēt ar vārdu "atbildētājas", lai gan kasācijas tiesvedībā tās ir prasītājas.

28 — Šajā pašā nozīmē es turpināšu attiecīgā patenta īpašniekus dēvēt par "prasītājiem", lai gan kasācijas tiesvedībā viņi ir atbildētāji.

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu nav apstiprinoša vai nav apstiprinoša bez nosacījumiem, kādos gadījumos tiek uzskatīts, ka šāda saistība pastāv, vai ir nozīme, piemēram, tam, ka

— atbildētāji veido vienu un to pašu uzņēmumu grupu?

— atbildētāji darbojas kopīgi, balstoties uz kopēju nostāju, un, ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, vai ir nozīme tam, kur izstrādāta šī nostāja?

— apgalvotie dažādu atbildētāju pārkāpumi ir vienādi vai gandrīz vienādi?"

IV — Prejudiciālo jautājumu nozīme un apjoms

43. Ar šiem diviem jautājumiem, kuri ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas ir piemērojams tiesvedībās sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, kurās par faktiem, kas tikuši izdarīti vienas vai vairāku līgumslēdzēju valstu teritorijās, tiek vainotas vairākas sabiedrības, kas reģistrētas vairākās no šīm valstīm, it īpaši pieņemot, ka šis sabiedrības, kuras ietilpst vienā uzņēmumu grupā, ir rīkojušās identiski vai līdzīgi atbilstoši kopējai nostājai, kuru izstrādājusi viena no tām.

44. Kā to uzsvērusi iesniedzējtiesa [29], tās jautājumi attiecas uz situāciju, kādā ir sabiedrības, kas reģistrētas vairākās Briseles konvencijas līgumslēdzējās valstīs, izslēdzot Nīderlandē reģistrētās sabiedrības (t.i., sabiedrības, kuras reģistrētas Beļģijā, Vācijā, Francijā, Apvienotajā Karalistē, Austrijā un Zviedrijā), kā arī — netieši — tādu sabiedrību situāciju, kas reģistrētas Šveicē — valstī, kas ir Lugāno konvencijas līgumslēdzēja valsts. Faktiski, kā es jau esmu norādījis, šī pēdējā minētā konvencija uz citām valstīm, kurām nav saistoša Briseles konvencija, attiecina gandrīz visus tajā ietvertos noteikumus (tādus kā, piemēram, 6. panta 1. punkts), tā ka Tiesas interpretācija šim Briseles konvencijas pantam ir pārnesama uz nozīmi, kāda ir attiecīgajam Lugāno konvencijā ietvertajam pantam.

45. Kā iesniedzējtiesa tāpat norādījusi, šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tādē-

29 — Lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu 4.3.5. un 4.4. punkts.

jādi neattiecas uz tādas sabiedrības situāciju, kura reģistrēta Amerikas Savienotajās Valstīs, t.i., trešā valstī (kā attiecībā uz Briseles konvenciju, tā arī uz Lugāno konvenciju). Faktiski saskaņā ar Briseles konvencijas 4. panta pirmo daļu šādas sabiedrības situāciju principā regulē noteikumi par jurisdikciju, kas ir spēkā Nīderlandes Karalistē, proti, tās līgumslēdzējas valsts tiesā, kurā uzsākta tiesvedība.

46. Attiecībā uz prejudiciālo jautājumu apjomu ir būtisks vēl viens precizējums. Izlasot lēmumu par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, šķiet, ka pamata prāva šajā stadijā ietilpst steidzamības procedūrā, kas vērsta uz pagaidu vai drošības pasākumu pieņemšanu Briseles konvencijas 24. panta izpratnē [30]. Iesniedzējtiesa Tiesai neuzdod jautājumu par minētā 24. panta piemērošanas apstākļiem, bet gan tikai par šīs konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanas apstākļiem. Tomēr ir vispāratzīts, ka tiesa, kurai ir jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības saskaņā ar tās pašas konvencijas 2. un 5.–18. pantu, ir jurisdikcija noteikt arī pagaidu vai drošības pasākumus, kas būtu nepieciešami, kā rezultātā nav pamata atsaukties uz minēto 24. pantu [31]. Tādējādi ar saviem prejudiciālajiem jautājumiem iesniedzējtiesa patiesībā vēlas noskaidrot, vai Nīderlandes tiesu jurisdikcijā ir visa pamata prāva visās procesa stadijās, proti, gan kā pagaidu noregulējuma tiesai, gan kā tiesai, kas lietu izskata pēc būtības.

47. Tāpat ir būtiski uzsvērt, ka iesniedzējtiesa Tiesai nejautā par sakarību starp minētās konvencijas 6. panta 1. punktu un 16. panta 4. punktu, kurš, atgādināšu, paredz, ka "[..] izņēmuma jurisdikcija neatkarīgi no domicila [..] tiesvedībā attiecībā uz [..] patentu [..] reģistrāciju vai spēkā esamību [ir] tās līgumslēdzējas valsts [tiesai], kurā deponēšana vai reģistrācija ir pieteikta, veikta vai kurā to uzskata par veiktu saskaņā ar starptautiskas konvencijas noteikumiem".

48. Protams, 1983. gada 15. novembra sprieduma lietā *Duijnstee* Tiesa ir šīm normām sniegusi sašaurinātu interpretāciju, aprobežojot izņēmuma jurisdikcijas noteikuma piemērošanu tikai ar tiesvedībām attiecībā uz patenta spēkā esamību, pastāvēšanu vai patenta tiesību zaudēšanu, vai par agrāk

30 — 1992. gada 26. marta spriedumā lietā C-261/90 *Reichert* un *Kockler* (*Recueil*, I-2149. lpp., 34. punkts) Tiesa ir precizējusi, ka tas attiecas uz "Konvencijas piemērošanas jomā ietilpstošiem pasākumiem, kuri vērsti uz to, lai saglabātu faktisko vai juridisko situāciju, kuras atzīšana turklāt ir lūgta tiesai, kura lietu izskata pēc būtības". Šķiet, ka pasākumi, par kuriem izdots rīkojums spriedumā, kas apstrīdēts iesniedzējtiesā, vai vismaz noteikti no šiem pasākumiem, atbilst šai definīcijai. Tas tā it īpaši ir attiecībā uz pasākumu, kas izpaužas kā aizliegums veikt jebkādas tiešas attiecīgā Eiropas patenta pārkāpuma darbības visās aptvertajās valstīs, jo šķiet, ka šāds pasākums ir vērsts uz to, lai saglabātu faktisko vai juridisko situāciju, lai nodrošinātu minētā patenta īpašnieka tiesības attiecībā pret trešām personām, gaidot, kad tās atzīs tiesa, kas izskata lietu pēc būtības. Kas attiecas uz atbildētājiem izdotu rīkojumu iesniegt prasītājiem noteiktus pierādījumus, kas ir saistīts ar procesa organizatoriskajiem pasākumiem, to līdzsvaro prasītājiem uzliktais pienākums izveidot garantiju divu miljonu EUR apmērā, lai saglabātu šo pasākumu pagaidu raksturu.

31 — Skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Van Uden* (19. punkts) un lietā *Mietz* (40. punkts).

deponēta patenta prioritātes tiesību aizstāvēšanu, izslēdzot citas tiesvedības, tādas kā tiesvedības sakarā ar patenta pārkāpumu [32].

49. Tomēr var pastāvēt šaubas par to, kādā apmērā šīs tiesvedības sakarā ar patenta pārkāpumu ir izslēdzamas no Briseles konvencijas 16. panta 4. punkta piemērošanas jomas.

50. Precīzāk, var jautāt, vai šī izslēgšana ir vispārēja, tā ka minētais pants nav piemērojams pat tad, ja tiesvedības sakarā ar patenta pārkāpumu ietvaros tiktu apstrīdēta attiecīgā patenta spēkā esamība.

51. Faktiski patenta īpašnieka tiesību pārkāpuma raksturošana obligāti prasa, lai attiecīgais patents būtu spēkā. Vairumā gadījumu atbildētāji lietā par patenta pārkāpumu apstrīd tā spēkā esamību. Tieši tā tas ir pamata prāvā [33]. No tā izriet, ka, lai atrisinātu tiesvedību sakarā ar patenta pārkāpumu, tiesai, kuras izskatīšanā tā ir, visbiežāk būs jāizlemj attiecīgā patenta spēkā esamība.

52. Pieņemot, ka Briseles konvencijas 16. panta 4. punktā paredzētais noteikums par izņēmuma jurisdikciju šādās tiesvedībās būtu piemērojams, tiktu izslēgti citi šajā konvencijā paredzētie noteikumi par jurisdikciju, tādi kā šīs pašas konvencijas 6. panta 1. punktā ietvertais.

53. Tā rezultātā jautājums par minētā 6. panta 1. punkta piemērošanu attiecībā uz tiesvedību sakarā ar patenta pārkāpumu, kurā ir apstrīdēta minētā patenta spēkā esamība (kā pamata tiesvedībā), rodas tikai tad, ja pieņem, ka attiecībā uz šādu tiesvedību nav piemērojams Briseles konvencijas 16. panta 4. punkts.

54. No tā izriet, ka jautājums par to, vai piemērojams šis 16. panta 4. punkts, ir tāds, uz kuru ir jāatbild pirms jautājuma par to, vai piemērojams minētās konvencijas 6. panta 1. punkts.

55. Kā es jau esmu norādījis, Tiesai uz šo iepriekšējo jautājumu ir jāatbild iepriekš minētajā lietā *GAT*, kas šobrīd atrodas Tiesas izskatīšanā [34]. Tādējādi tai ir šis jautājums jāizlemj, pirms tiek izvērtēts jautājums, kas ir šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets.

32 — 288/82, *Recueil*, 3663. lpp., 23.–25. punkts.

33 — No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka astoņas ārpus Nīderlandes reģistrētās sabiedrības, kurām tiek pārmests, ka tās izdarījušas patentu pārkāpjošas darbības, ir tieši apstrīdējušas attiecīgā Eiropas patenta spēkā esamību. Skat. šo secinājumu 32. punktu.

34 — Skat. šo secinājumu 4. punktu.

56. Pēdējais precizējums ir būtisks, lai noteiktu prejudiciālo jautājumu apjomu. Kā to uzvēruši vairāki lietas dalībnieki [35], lietas nodošana izskatīšanai Tiesā ir nesena judikatūras virziena turpinājums; šis virziens ir radies Nīderlandē deviņdesmito gadu sākumā, un tas ir izraisījis vētrainas debates līgumslēdzējās valstīs, it īpaši Apvienotajā Karalistē, kur tas izraisījis asus iebildumus, un pamatojis, kā es to jau esmu norādījis (šo secinājumu 3. punktā), lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu precedentu, kas, visbeidzot, ir palicis bez turpinājuma.

57. Tā kā šī valsts judikatūras attīstība atkal ir pamats lietas nodošanai izskatīšanai Tiesā, ir vērts to īsi apskatīt.

58. Vispirms, deviņdesmito gadu sākumā, Nīderlandes tiesas galvenokārt interpretēja Briseles konvencijas 6. panta 1. punktu, to piemērojot visām tiesvedībām sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, par kuru izdarīšanu iesūdzēti vairāki atbildētāji (ar domicilu Nīderlandē un citās līgumslēdzējās valstīs) katras šīs valsts teritorijā par identiskām vai līdzīgām darbībām.

35 — Skat. prasītāju apsvērumus (18.–20. punkts), atbildētāju apsvērumus (50.–56. punkts), Nīderlandes valdības apsvērumus (12. punkts) un Apvienotās Karalistes apsvērumus (34.–37. punkts).

59. Turpinājumā, deviņdesmito gadu beigās, šī judikatūra tika attiecināta tikai uz tiesvedībām, kurās atbildētāji bija sabiedrības, kuras ietilpa vienā uzņēmumu grupā un kuras bija rīkojušās atbilstoši kopējai nostājai, kuru pēc būtības bija izstrādājusi Nīderlandē reģistrēta sabiedrība. Šis jaunais judikatūras virziens, kas pazīstams ar nosaukumu "the spider in the web", tādējādi koncentrējās uz attiecīgo atbildētāju lomu apstākļu, par kuriem tiem tiek pārmests, izdarīšanā. Šī teorija, kuru apstiprināja *Gerechtshof te 's-Gravenhage* (Hāgas Apelāciju tiesa) principiālajā 1998. gada 23. aprīļa spriedumā lietā *Expandable Grafts/Boston Scientific*, lielā mērā ir iedvesmojusi otro prejudiciālo jautājumu izskatāmajā lietā. Šis otrais jautājums, kuru es esmu sasaistījis ar pirmo, šos jautājumus pārformulējot vienā un tajā pašā jautājumā, tieši iespaido iespējamo šādas valsts judikatūras saglabāšanu.

60. Tā kā šie precizējumi par prejudiciālo jautājumu nozīmi un apjomu ir izklāstīti, ir jāturpina šo jautājumu vienlaicīgs vērtējums.

V — Vērtējums

61. Pirms paša prejudiciālā jautājuma analīzes uzsākšanas es izklāstīšu dažas ievada piezīmes par patenta pārkāpuma fenomenu.

A — *Ievada piezīmes par patenta pārkāpuma fenomenu*

62. Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība ir problēma, kas pēc sava rakstura atklāj starptautisku dimensiju, ko turklāt apliecina vairāku starptautisku konvenciju un atvasinātu Kopienas tiesību aktu pieņemšana. Tas tā it īpaši ir tiktāl, ciktāl pārkāpums ir fenomens, kas attīstās pasaules līmenī.

63. Šis fenomens īpaši iespaido tādu patentu īpašnieku intereses, kuri piešķirti par izgudrojumiem medicīnas un farmācijas jomā [36].

64. Faktiski ieguldījumi, kas veikti, lai nodrošinātu izgudrojumu īstenošanu šajā jomā, parasti ir ļoti lieli, kas, lai šādus ieguldījumus padarītu rentablus, padara par nepieciešamu tos izmantot daudzās valstīs. Bez riska, ko pārkāpumi rada no sabiedrības veselības viedokļa, tie tāpat, šķiet, ir īpaši negodīgas konkurences darbības, kas nepamatoti gūst labumu no izgudrotāju ieguldītajiem centieniem, kaut gan šo pēdējo tiesības aizsargā patents.

65. Lai gan valstu tiesiskā regulējuma tuvināšanas process ir uzsākts pirms vairākiem gadiem, atšķirība starp aizsardzību, kāda tiek nodrošināta izgudrojumu patentiem, paliek būtiska. Turklāt šī situācija nav palikusi patentu pārkāpēju nepamanīta, un tie savas darbības tā rezultātā nekavējoties piemērojuši, lai lokalizētu savas aktivitātes šādās, nevis citās valstīs.

66. Šādos apstākļos var leģitīmi cerēt, ka šīs paliekošās valstu regulējuma atšķirības izgudrojumu patentu aizsardzības jomā nepārklājas ar Eiropas patentu īpašnieku tiesību aizsardzībai paredzēto procedūru sašķelšanos starp dažādu līgumslēdzēju valstu tiesām.

67. Tomēr, lai arī tās ir leģitīmas, ar šīm cerībām pašām par sevi nepietiek, lai attaisnotu Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumu plašu interpretāciju.

68. Manuprāt, Kopienas un starptautisko tiesību pašreizējā attīstības stadijā šīs konvencijas 6. panta 1. punkts nav piemērojams

36 — No Komisijas 1998. gada 15. oktobra Zaļās grāmatas par cīņu pret viltojumiem un pirātismu iekšējā tirgū (COM(98) 596, galīgā redakcija, 4. lpp.) izriet, ka farmācijas rūpniecība ir viena no nozarēm, kuru pasaules līmenī visvairāk skar patentu pārkāpumi. Šajā nozarē tie ir 6 % no visiem pārkāpumiem pasaules līmenī.

prasībai sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu pret vairākām dažādās līgumslēdzējās valstīs dibinātām sabiedrībām par faktiem, kas notikuši katras šīs valsts teritorijā, pat pieņemot, ka šīs sabiedrības, kuras ietilpst vienā uzņēmumu grupā, būtu rīkojušās identiski vai līdzīgi, atbilstoši kopējai nostājai, kuru izstrādājusi viena no šīm sabiedrībām.

69. Ja šis risinājums noteikti nešķiet apmierinošs un visbeidzot apstiprina pastāvošās sistēmas ierobežojumus, tas tomēr šobrīd ir acīmredzams vismaz pamata tiesvedības faktu iestāšanās laikā.

70. Vairāki argumenti aizstāv Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumu ierobežotu interpretāciju. Tie attiecas, pirmkārt, uz saistības raksturu, kurai ir jāpastāv, lai šis pants būtu piemērojams; otrkārt, uz secinājumiem, kas jāizdara attiecībā uz tiesvedībām sakarā ar Eiropas patentu pārkāpumu; treškārt, uz iespaidu, kāds ir minētās konvencijas 16. panta 4. punktā paredzētajam noteikumam par izņēmuma jurisdikciju uz šādu tiesvedību atrisinājumu, un, ceturtkārt, nākotnes izredzēm šajā jautājumā. Es pēc kārtas iztirzāšu katru no šiem argumentiem.

B — *Saistības, kurai jāpastāv, lai būtu piemērojams Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts, raksturs*

71. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kalfelis* Tiesa nolēma, ka "[..] 6. panta 1. punktā paredzētais noteikums ir piemērojams [..], ja prasības, kas celtas pret dažādiem atbildētājiem, ir saistītas to celšanas brīdī, t.i., ja pastāv interese tās apvienot un izlemt kopā, lai novērstu tādu spriedumu risku, kuri varētu būt *nesavienojami*, ja lietas tiktu iztiesātas atsevišķi" [37].

72. Pārsniedzot Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta formulējumu, kas neprasa nekādu saistību starp prasībām, Tiesa ir iecerējusi saglabāt lietderīgo iedarbību minētās konvencijas 2. pantam, kas ir ar Konvenciju izveidotās sistēmas "pamatakmens" [38]. Tādējādi tā ir izslēgusi, ka prasītājam ir "brīvība iesniegt prasību, kas vērsta pret vairākiem atbildētājiem, vienīgi ar mērķi panākt, lai viens no šiem atbildētājiem netiktu pakļauts tās dalībvalsts tiesām, kurā ir šī atbildētāja domicils" [39].

37 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Kalfelis* 12. punkts, mans izcēlums.

38 — Kā to precizējusi Tiesa, šī noteikuma par jurisdikciju nozīmi izskaidro apstāklis, ka tas principā ļauj atbildētājam vieglāk aizstāvēties (it īpaši skat. 1992. gada 17. jūnija spriedumu lietā C-26/91 *Handte, Recueil*, I-3967. lpp., 14. punkts, un 2000. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-412/98 *Group Josi, Recueil*, I-5925. lpp., 35. punkts). Tādējādi tas palīdz nodrošināt pareizu tiesvedību. Tiesa tāpat ir precizējusi, ka Briseles konvencija atbildētājam pamata procesā piešķirto garantiju dēļ attiecībā uz tiesībām uz aizstāvību šķiet ļoti liberāla jautājumā par tiesu spriedumu atzīšanu un izpildi (skat. it īpaši 1980. gada 21. maija spriedumu lietā 125/79 *Denilauler, Recueil*, 1553. lpp., 13. punkts).

39 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Kalfelis* 9. punkts.

73. Formulējums, ko Tiesa šajā spriedumā izmantojusi, lai raksturotu nepieciešamo saistību starp prasībām, atbilst formulējumam, kas ietverts Briseles konvencijas 22. panta trešajā daļā, kas, atgādināšu, precizē, ka "prasības uzskata par saistītām, ja tās ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt un [tās] izlemt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība".

74. Dažus gadus pēc iepriekš minētā sprieduma lietā *Kalfelis* pasludināšanas Tiesa šīs saistības jēdzienam minētā 22. panta izpratnē piešķīra plašu interpretāciju. Faktiski iepriekš minētajā spriedumā *Tatry* tā uzskatīja, ka, "lai sasniegtu pareizas tiesvedības mērķi, šai interpretācijai jābūt plašai un jāietver visi gadījumi, kad pastāv spriedumu *nesavienojamības* risks, pat ja spriedumus var izpildīt atsevišķi un ja to juridiskās sekas savstarpēji viena otru neizslēdz" [40].

75. No tā Tiesa secināja, ka "[..] Briseles konvencijas 22. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai pastāvētu saistība starp, no vienas puses, vienā līgumslēdzējā valstī noteiktu preču īpašnieku celtu prasību pret kuģa īpašnieku, lai atlīdzinātu kaitējumu, kas radies daļai neiesaiņotā veidā transportētas kravas, saistībā ar atsevišķiem, taču identiskiem līgumiem un, no otras puses, citā līgumslēdzējā valstī pārējās šajos pašos apstākļos transportētās kravas daļas īpašnieka celtu prasību par atlīdzību pret šo pašu kuģa īpašnieku saistībā ar citiem, taču identiskiem līgumiem starp pirmo grupu un kuģa īpašnieku, pietiek ar to, ka atsevišķās izmeklēšanas un atsevišķie spriedumi ietver spriedumu nesavienojamības risku, un nav nepieciešams, lai tādējādi rastos tādu juridisku seku risks, kas savstarpēji viena otru izslēdz" [41].

76. Lai nonāktu pie šāda secinājuma, Tiesa noraidīja iebildi, ka jēdzienam "nesavienojami spriedumi", kas ir ietverts Briseles konvencijas 22. panta trešajā daļā, jāpiešķir tāda pati nozīme, kāda tiek piešķirta (gandrīz identiskajam) jēdzienam, kas ietverts šīs konvencijas 27. panta 3. punktā. [42]

77. Šajā sakarā tā pēc būtības ir balstījusies uz ideju, ka mērķi, kurus sasniegt cenšas šīs divas normas, atšķiras.

40 — Sprieduma 53. punkts, mans izcēlums.

41 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Tatry*, 58. punkts.

42 — Atgādināšu, ka saskaņā ar minēto 27. pantu līgumslēdzējā valstī (izcelsmes valstī) pasludināts spriedums netiek atzīts citā līgumslēdzējā valstī (valstī, kurā tiek lūgta atzīšana), ja "šis spriedums ir *nesavienojams* ar spriedumu, kas starp šiem pašiem lietas dalībniekiem pasludināts valstī, kurā tiek lūgta atzīšana". Mans izcēlums.

78. Faktiski tā precizēja, ka, lai gan "Briseles konvencijas 27. panta 3. punkts dod tiesai iespēju, atkāpjoties no Konvencijas principiem un mērķiem, atteikt atzīt ārvalsts tiesas spriedumu"[43], tā ka šis pants jāinterpretē šauri, savukārt "[šīs pašas] Konvencijas 22. panta trešās daļas mērķis ir [..] nodrošināt labāku tiesu funkciju realizēšanu Kopienā un novērst spriedumu nesaskaņotību un to pretrunas, pat ja tos varētu izpildīt atsevišķi", tā ka šis pants ir jāinterpretē plaši[44].

79. Var vaicāt, vai nav vēlams izmantot līdzīgu pamatojumu, lai noteiktu raksturu, kāds ir saistībai, kas tiek prasīta, lai būtu piemērojams Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts.

80. Faktiski, ja šo pantu, izmantojot tajā paredzēto procedūru koncentrēšanas mehānismu, varētu uzskatīt par tādu, kas pilda to pašu mērķi, kādu pilda Briseles konvencijas 22. pants, manuprāt, ar to arī šo divu pantu tuvināšanās beidzas. No mana viedokļa raugoties, tos šķir divas būtiskas atšķirības. Pirmā ir saistīta ar to iespaidu uz šīs konvencijas 2. pantā ietvertā vispārējās jurisdikcijas noteikuma piemērošanu. Otrā ir saistīta ar to īstenošanas kārtību.

81. Attiecībā uz iespaidu, kāds ir Briseles konvencijas 6. panta 1. punktā paredzētajam mehānismam tās 2. panta piemērošanā, ir jāatzīst, ka tas ir īpaši nozīmīgs. Faktiski šī mehānisma izveidošana balstās uz ideju, ka tās līgumslēdzējas valsts tiesas jurisdikcija, kurā ir atbildētāja domicils, ir pietiekami spēcīga, lai attaisnotu jurisdikcijas paplašināšanu par labu šai tiesai attiecībā uz līdzatbildētājiem, kuru domicils ir citās līgumslēdzējās valstīs. Tādējādi šis jurisdikcijas paplašināšanas mehānisms sistemātiski noved pie tā, ka šiem pēdējiem tiek liegts to dabiskais forums un tādējādi paradoksālā kārtā attiecībā uz viņiem tiek iespaidota šī 2. panta piemērošana.

82. Pretēji tam, kā ir minētā 6. panta 1. punkta gadījumā, šīs pašas konvencijas 22. pantā paredzētā mehānisma par 2. panta piemērošanu iespaids nav sistemātisks.

83. Faktiski šis 22. pants, tāpat kā Briseles konvencijas 21. pants *lis pendens* jautājumā ir piemērojams ne tikai gadījumā, kad tiesas, kura nav pirmā tiesa, kurā iesniegta prasība, jurisdikcija tiek noteikta saskaņā ar šo konvenciju, konkrētāk, tās 2. pantu, bet arī

43 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Tatry*, 55. punkts.
44 — *Idem*.

gadījumā, kad tā izriet no līgumslēdzējas valsts tiesību aktiem atbilstoši šīs pašas konvencijas 4. pantam [45]. No tā izriet, ka minētajā 2. pantā paredzētā mehānisma izmantošanai varētu tikt liegts jebkāds iespaids uz 2. panta piemērošanu.

84. No tā vēl jo vairāk izriet, ka pat gadījumā, kad tiesas, izņemot tiesu, kurā pirmajā iesniegta prasība, jurisdikcija būtu balstīta uz iepriekš minēto 2. pantu, nebūtu droši, ka norāde uz Briseles konvencijas 22. pantā paredzēto mehānismu izraisa šīs tiesas atteikšanos no jurisdikcijas un tādējādi atgriežas pie tā, ka liedz attiecīgajam atbildētājam tās līgumslēdzējas valsts forumu, kurā atrodas viņa domicils.

85. Faktiski, atgādinot, ka šis 22. pants paredz — ja saistītas prasības iesniegtas dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās un ir izskatīšanā pirmajā instancē, tiesa, izņemot tiesu, kurā pirmajā iesniegta prasība, var pēc viena no lietas dalībniekiem pieteikuma vai nu apturēt lietas izskatīšanu, vai atteikties no jurisdikcijas, ar nosacījumu, ka tās tiesību akti pieļauj saistīto lietu apvienošanu un ka tiesai, kurā pirmajā iesniegta prasība, ir jurisdikcija izskatīt šīs abas prasības. Šīs konvencijas normas piešķir tiesai, kura nav tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, iespēju nolemt izskatīt lietu pēc būtības, neņemot vērā agrāk citā līgumslēdzējā valstī uzsāktu paralēlu tiesvedību [46].

86. Tādējādi, ja tiesai, kura nav tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, ir jurisdikcija, balstoties uz Briseles konvencijas 2. pantu, tādēļ, ka atbildētājam vai vienam no atbildētājiem ir domicils līgumslēdzējā valstī, kurā tai ir pilnvaras, šī tiesa var saskaņā ar šīs konvencijas 22. pantu vai nu atteikties izmantot savu jurisdikciju, atsakoties no lietas izskatīšanas, vai atlikt sprieduma taisīšanu, lai sagaidītu tās tiesas spriedumu, kurā pirmajā iesniegta prasība, vai arī uzreiz izlemt lietu, neatliekot sprieduma taisīšanu.

87. Atbildētāja vai viena no atbildētājiem pārcelšana no viņa domicila līgumslēdzējas valsts foruma, tiesai, kura nav pirmā tiesa, kurā iesniegta prasība, atsakoties no jurisdikcijas saskaņā ar minētās konvencijas 22. pantu, nekādā ziņā nav sistemātiska pretēji tam, kad, kā minēts iepriekš, tas izriet no tās 6. panta 1. punkta.

45 — Šajā sakarā skat. 149. punktu manos secinājumos lietā, kurā pasludināts 2005. gada 1. marta spriedums C-281/02 *Owusu* (Krājums, I-1383. lpp.).

46 — Šajā sakarā skat. it īpaši Gaudemet-Tallon, H. *Compétence et exécution des jugements en Europe*, L.G.D.J., 3. izd., 2002, 277. lpp.

88. Šī atšķirība starp Briseles konvencijas 6. panta 1. punktu un 22. pantu attiecībā uz to iespaidu uz šīs pašas konvencijas 2. panta piemērošanas apjomu, manuprāt, attaisno, ka saistības nosacījums, kurš ir jāizpilda, lai tie attiecīgi būtu piemērojami, ir izprotams atšķirīgi.

89. Faktiski, ja var viegli apliecināt, ka plaša saistības jēdziena interpretācija minētās konvencijas 22. panta izpratnē atbilstoši iepriekš minētajam spriedumam lietā *Tatry* neapdraud tās 2. panta lietderīgo iedarbību, to pašu nevar teikt par saistības jēdziena interpretāciju saistībā ar minētā 6. panta 1. punkta piemērošanu. Ir jāatzīst, ka šajā īpašajā gadījumā plaša interpretācija neizbēgami noved pie tā, ka tiek nozīmīgi samazināts to gadījumu skaits, kad ir piemērojams 2. pants (attiecībā uz līdzatbildētājiem).

90. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesa vienmēr ir raizējusies par Briseles konvencijas 5. un 6. pantā minēto speciālās jurisdikcijas noteikumu plašu interpretāciju, jo tie atkāpjas no šīs konvencijas 2. pantā noteiktā vispārējā vai pamata principa, ka jurisdikcija ir tiesām valstī, kurā atbildētājam ir domicils, kas, atgādināšu, lielā mērā palīdz nodrošināt pareizu tiesvedību [47]. Kā minēts, šīs raizes pat ir likušas Tiesai iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kalfelis* pārsniegt 6. panta 1. punkta formulējumu, pakļaujot tā piemērošanu nosacījumam, ka pastāv saistība. Šī pastāvīgā judikatūra virzās uz šauru saistības jēdziena interpretāciju, lai vēl vairāk ierobežotu minētā 6. panta 1. punkta piemērošanu.

91. Vēl viena nozīmīga atšķirība starp Briseles konvencijas 6. panta 1. punktā paredzēto procesu koncentrācijas mehānismu un tās 22. pantā paredzēto mehānismu, kas attiecas uz to attiecīgo piemērošanas veidu, nostiprina manu pārliecību, ka labāk uz minētā 6. panta 1. punkta piemērošanu nepārnest plašo interpretāciju, kādu Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Tatry* ir piešķirusi saistības jēdzienam iepriekš minētā 22. panta izpratnē.

92. Faktiski ir svarīgi atcerēties, ka tiesas, kurā otrajā pēc kārtas iesniegta prasība, atteikšanās no jurisdikcijas saskaņā ar Briseles konvencijas 22. pantu ir iespēja, kuras izvēle ietilpst minētās tiesas izņēmuma jurisdikcijā, nevis prasītāja kompetencē, kurš var vienīgi šajā sakarā iesniegt pieprasījumu.

93. Šo tiesas izvēli — atteikties no jurisdikcijas lietā — noteikti ir iedvesmojuši pareizas

47 — Skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Kalfelis* (19. punkts), kā arī 1995. gada 19. septembra spriedumu lietā C-364/93 *Marinari* (*Recueil*, I-2719. lpp., 13. punkts), 1998. gada 27. oktobra spriedumu lietā C-51/97 *Réunion européenne* u.c. (*Recueil*, I-6511. lpp., 29. punkts) un 2004. gada 10. jūnija spriedumu lietā C-168/02 *Kronhofer* (Krājums, I-6009. lpp., 13. un 14. punkts).

tiesvedības apsvērumi, t.i., lai novērstu nesaskaņas starp spriedumiem, kas pasludināti dažādās līgumslēdzējās valstīs, vai, iespējams, citas līgumslēdzējas valsts tiesai, kuras izskatīšanā jau ir lieta un kuras jurisdikcijas pastāvēšana ir konstatēta, ļaut izlemt lietu, ja objektīvi tā var labāk to izskatīt [48].

94. No šī viedokļa Briseles konvencijas 6. panta 1. punktā paredzētais procedūru apvienošanas mehānisms izrādās esam nozīmīgi atšķirīgs no tās 22. pantā paredzētā.

95. Faktiski minētās konvencijas 6. panta 1. punkta īstenošana ir pakļauta tikai prasītāja, nevis tiesas lēmumam. Turklāt un korelatīvi, ja šo lēmumu var būt iedvesmojušas leģitīmas bažas par procesuālo ekonomiju, tā var leģitīmi vadīties no strīdīgākiem apsvērumiem, ievērojot prasības, kas saistītas ar pareizu tiesvedību vai lietderīgu procesa organizāciju, nevis apsvērumus, no kuriem vadījies prasītājs saskaņā ar šīs pašas konvencijas 5. panta 3. punktu, iesniedzot prasību tās valsts tiesā, kur noticis apstāklis, kas izraisījis kaitējumu, un/vai valstī, kur kaitējums materializējies, nevis tās līgumslēdzējas valsts tiesā, kurā atrodas atbildētāja domicils.

96. Tādējādi prasītāja izvēle celt savu prasību saskaņā ar minēto 6. panta 1. punktu tādas līgumslēdzējas valsts tiesā (tās, kurā ir atbildētāja domicils), nevis citas vai vairāku citu tādu līgumslēdzēju valstu tiesās, kurās ir viena vai vairāku līdzatbildētāju domicils, var būt vērsts uz to, lai gūtu labumu no tādu likumu, pat judikatūras, piemērošanas, kas ir labvēlīgāki viņa paša interešu nodrošināšanai, un nevis lai atbildētu uz objektīvu nepieciešamību no pierādījumu vai lietderīgas procesa organizēšanas viedokļa.

97. Lietas sakarā ar patentu pārkāpumu it īpaši izraisa šādu "forum shopping" praksi, jo šobrīd starp valstu tiesiskajiem regulējumiem šajā jomā pastāv ievērojamas atšķirības — procesuāla rakstura atšķirības (it īpaši attiecībā uz pierādījumu iegūšanu un saglabāšanu, kam bieži ir izšķiroša nozīme šādās tiesvedībās) vai materiālas atšķirības (noso-

48 — Šķiet, ka tāds, piemēram, ir gadījums, kad lieta sakarā ar atbildību par deliktu vai kvazideliktu varētu tikt ierosināta ne tikai tās līgumslēdzējas valsts tiesā, kurā atbildētājam vai vienam no atbildētājiem ir domicils (uz Briseles konvencijas 2. panta pamata), bet arī citas līgumslēdzējas valsts tiesā, teritorijā, kur noticis kaitējumu izraisījušais apstāklis, un/vai tās valsts teritorijā, kur iestājies iepriekš minētais kaitējums (uz Briseles konvencijas 5. panta 3. punkta pamata). Faktiski no pierādījumu izvērtēšanas viedokļa, lai novērtētu, vai lietas apstākļos ir izpildīti priekšnoteikumi, lai iestātos atbildība, šī pēdējā tiesa ir piemērotāka nekā tās līgumslēdzējas valsts tiesa, kurā ir atbildētāja vai viena no atbildētājiem domicils. Šajā sakarā skat. 1976. gada 30. novembra spriedumu lietā 21/76 *Bier*, saukta par Elzasas potaša raktuvju lietu (*Recueil*, 1735. lpp., 15.–17. punkts).

dāmās darbības, sankcijas, atlīdzināšanas pasākumi) [49], pat ja principā materiālo tiesību likums, kas ir piemērojams šajās tiesvedībās, nav *lex fori* (tiesības, kas ir spēkā tās tiesas līgumslēdzējā valstī, kuras izskatīšanā ir lieta), bet gan *lex loci protectionis* (t.i., tiesības, kas ir spēkā līgumslēdzējā valstī, kurā izsniegts patents, vai, citiem vārdiem sakot, valstī, kuras teritorijā minētā patenta īpašnieka tiesības ir paredzētas un tiek aizstāvētas), tā ka teorētiski tiesas, kuras izskatīšanā ir lieta, izvēle neiespaido piemērojamā likuma no materiālo tiesību viedokļa noteikšanu (pretēji tam, kā vienmēr ir attiecībā uz procesuālajām tiesībām) [50].

98. Pamata tiesvedības ietvaros var pieņemt, ka "kort geding" procedūras efektivitāte, kā arī Nīderlandes tiesas prakses nostāja deviņdesmito gadu sākumā (par labu plašai Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanai) [51] nebija vienlīdzīgas attiecīgā patenta īpašniekiem (kuru domicils bija Amerikas Savienotajās Valstīs, nevis Nīderlandē), lai izlemtu celt prasību Nīderlandes tiesā (nevis Beļģijas, Vācijas, Francijas, Lielbritānijas, Šveices, Austrijas vai Zviedrijas tiesā) [52].

99. Lai gan ir grūti pārmest prasītājam lietā sakarā ar patenta pārkāpumu šādas "forum shopping" prakses veikšanu, lai vislabāk aizsargātu savas intereses, tomēr, manuprāt, no tā neizriet, ka, ievērojot nozīmīgās atšķirības starp Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta loģiku un tās 22. panta loģiku, prasības, kas saistītas ar pareizu tiesvedību un attaisno procedūru koncentrācijas izmantošanu, nav tikpat nozīmīgas, lai būtu piemērojams 6. panta 1. punkts, kā tad, lai būtu piemērojams 22. pants.

100. Šajos apstākļos es sliecos domāt, kā to apgalvo atbildētāji pamata tiesvedībā, kā arī Apvienotās Karalistes valdība, ka minētās

49 — Tieši tas uzsvērts Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvā 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 45. lpp.):
"Komisijas rikotajās konsultācijās [..] ir konstatēts, ka dalībvalstīs, neskatoties uz Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību, joprojām pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas līdzekļiem. Piemēram, noteikumi par pagaidu pasākumu piemērošanu, ko jo īpaši izmanto, lai saglabātu pierādījumus, zaudējumu aprēķināšana vai noteikumi par tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu dažādās dalībvalstīs būtiski atšķiras. Dažās dalībvalstīs nav tādu pasākumu, kārtības un aizsardzības līdzekļu kā tiesības uz informāciju un tirgū laisto preču, kuru sakarā izdarīts pārkāpums, izņemšanu no pārdošanas par pārkāpēja līdzekļiem."
Lai gan šī direktīva (kas dalībvalstīm ir jātransponē līdz 2006. gada 29. aprīlim) ir vērsta uz to, lai tuvinātu valstu tiesiskos regulējumus, lai nodrošinātu paaugstinātu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, tā neveic pilnīgu harmonizāciju šajā jautājumā, tā ka pastāv risks, ka saglabāsies noteiktas faktiskas atšķirības (it īpaši attiecībā uz sankcijām par pārkāpuma darbībām, kas nav izdarītas ar nodomu, kā arī krimināLo apsūdzību par pārkāpuma darbībām).

50 — Noteikums, kas paredz *lex loci protectionis* piemērošanu, kas izriet no tradicionālā intelektuāla īpašuma tiesību principa un jau ir ietverts vairākās starptautiskās konvencijās (tādās kā 1883. gada 20. marta Parīzes Konvencija rūpnieciskā īpašuma aizsardzībai, *OMPI*, Nr. 201), ir paredzēts 8. pantā priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpusligumiskām saistībām (ROME II) [2003. gada 22. jūlija priekšlikums, par kuru šobrīd notiek sarunas, COM(2003) 427, galīgā redakcija], kas piemērojams intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem.

51 — Skat. šo secinājumu 58. punktu.

52 — Attiecībā uz Nīderlandes tiesu pievilcīgumu pamata lietas faktu iestāšanās laikā skat. Véron, P. "Trente ans d'application de la Convention de Bruxelles à l'action en contrefaçon de brevet d'invention", *Journal du droit international*, édition du juris-classeur, Parīze, 2001, 812. un 813. lpp.

konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi nebūtu jāizprot tik plaši kā iepriekš minētajā spriedumā *Tatry* šīs pašas Konvencijas 22. panta piemērošanai izvirzītie nosacījumi.

101. Tāpat, manuprāt, būtu vēlams ievērot iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kalfelis* Tiesas izmantoto formulu, kura, atgādināšu, minētā 6. panta 1. punkta piemērošanu pakļauj nosacījumam, lai "pret dažādiem atbildētājiem celtas prasības [..] [būtu] saistītas to celšanas brīdī, t.i., ja pastāv interese tās izskatīt un izspriest kopā, lai novērstu spriedumus, kuri varētu būt *nesavienojami* [un nevis tikai *pretrunīgi* iepriekš minētā sprieduma lietā *Tatry* izpratnē], ja lietas tiktu izspriestas atsevišķi" [53].

102. Turklāt ir interesanti atzīmēt, ka ne Tiesa, ne Kopienu likumdevējs nav sadalījis šo formulu Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā vai Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.), ar ko aizstāta šī konvencija, 6. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā.

53 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Kalfelis* 12. punkts, mans izcēlums.

103. Faktiski iepriekš minētajā spriedumā lietā *Réunion européenne* u.c., kas pasludināts vairākus gadus pēc iepriekš minētā sprieduma lietā *Tatry* pasludināšanas, Tiesa balstījās tikai uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Kalfelis* un uz saistības jēdziena definīciju, kuru tā tajā bija izvirzījusi kā prasību, lai būtu piemērojams Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts [54], lai nospriestu, ka "divus prasības pieteikumus vienā un tajā pašā lietā par kaitējuma atlīdzināšanu, kas vērsti pret dažādiem atbildētājiem, no kuriem viens balstīts uz līgumisko atbildību, bet otrs — uz deliktatbildību, nevar uzskatīt par saistītiem" [55].

104. Kas attiecas uz Regulu Nr. 44/2001, tā aprobežojas ar to, ka identiski pārņem iepriekš minētajā spriedumā *Kalfelis* apstiprināto formulu, tajā neiekļaujot attīstību, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Tatry* [56].

105. Šie nesenie judikatūras un regulējuma elementi nostiprina manu viedokli, ka Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanai ir vēlams pieturēties pie saistības jēdziena definīcijas atbilstoši tai, kādu Tiesa izmantojusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kalfelis*.

54 — Skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *Réunion européenne* u.c. 48. punktu.

55 — *Ibidem*, 50. punkts.

56 — Šī regula nav piemērojama pamata tiesvedībā, jo tā nav prasība, kas iesniegta pirms šīs regulas stāšanās spēkā. Tās 6. panta 1. punkts paredz, ka "personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var arī iesūdzēt, ja viņš ir viens no vairākiem apsūdzētajiem, tās vietas tiesā, kurā kādam no apsūdzētajiem ir domicils, ar noteikumu, ka prasības ir tik cieši saistītas, ka lietderīgi tās izskatīt un noteikt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība".

106. Kādas tieši sekas rada saistības, kura tiek izvirzīta kā prasība, lai būtu piemērojams minētais 6. panta 1. punkts, raksturs tiesvedībās sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, tādās kā tiesvedība, kura ir iesniedzējtiesas izskatīšanā? Šo jautājumu es apskatīšu tagad.

C — *Sekas, kādas rada saistības, kas tiek izvirzīta kā prasība, lai būtu piemērojams Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts, raksturs attiecībā uz tiesvedībām sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, tādām kā tiesvedība, kura ir iesniedzējtiesas izskatīšanā*

107. Ja, kā es to ierosinu, tiek izmantota saistības jēdziena definīcija, kādu apstiprinājusi Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kalfelis*, uzreiz kļūst skaidri redzama vienkārša atbilde — Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts nav piemērojams, nepastāvot saistībai, kas nepieciešama, lai tas būtu piemērojams tādās tiesvedībās sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu kā tiesvedība, kura ir iesniedzējtiesas izskatīšanā.

108. Protams, tiesvedībā sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, kura vērsta pret vairākiem atbildētājiem ar domicilu dažādās līgumslēdzējās valstīs par varbūtējiem pārkāpuma apstākļiem, kurus izdarījis katrs no šiem atbildētājiem katrā no līgumslēdzējām valstīm, kurā ir domicils katram no atbildētājiem, ir iespējams, ka, nekoncentrējot šādu tiesvedību tās valsts tiesā, kurā ir domicils vienam no atbildētājiem, attiecībā uz dažādiem atbildētājiem tiktu taisīti atšķirīgi spriedumi (tos taisītu dažādu līgumslēdzēju valstu tiesas, kurās ir šo atbildētāju domicils), piemēram, attiecībā uz pārmesto pārkāpuma apstākļu raksturojumu, drošības pasākumu pieņemšanu vai prasītāja ciestā kaitējuma atlīdzības summas noteikšanu.

109. Tomēr šādā gadījumā, lai cik atšķirīgi tie nebūtu, šādi spriedumi tāpēc nav savstarpēji nesavienojami vai nesaderīgi. Pirmkārt, atbildētāji, uz kuriem attiecas katrs no šiem spriedumiem, atšķiras, šos spriedumus var izpildīt atsevišķi un vienlaicīgi attiecībā uz katru no šiem atbildētājiem. Otrkārt, šo spriedumu tiesiskās sekas viena otru savstarpēji neizslēdz, jo šādā gadījumā katra no tiesām, kuru izskatīšanā ir lieta, izlemj tikai par kaitējumiem, kas, kā apgalvots, nodarīti patenta īpašnieka tiesībām katras no to līgumslēdzēju valstu teritorijā, kuru aptver šīs tiesas, jo katra no šiem spriedumiem tiesiskās sekas aptver citu teritoriju.

110. No tā izriet, ka nepastāv saistība, ko prasījusi Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kalfelis*. Saskaņā ar šo judikatūru tātad

Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts šādā gadījumā nav piemērojams.

111. Manuprāt, katrā ziņā no tā tas tāpat izriet, pat pieņemot, ka pretēji manam vērtējumam iepriekš minētā *Tatry* judikatūra par šīs pašas konvencijas 22. pantu ir pārnesama uz minēto 6. panta 1. punktu.

112. Tāpat kā Apvienotās Karalistes valdība un Komisija es uzskatu, ka tiesvedībā sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu ir pārmērīgi runāt par spriedumu pretrunīguma risku iepriekš minētā sprieduma lietā *Tatry* izpratnē.

113. Man ir grūti iedomāties, ka spriedumu varētu uzskatīt par pretrunīgu citam spriedumam tikai tāpēc, ka pastāvētu vienkāršas atšķirības tiesvedības risinājumā, t.i., procesa iznākumā. Tādējādi, ja pastāv spriedumu pretrunīgums, tomēr, manuprāt, ir arī nepieciešams, lai šāda atšķirība pastāvētu vienas un tās pašas tiesiskās un faktiskās situācijas ietvaros. Tas tā būtu tikai šajā gadījumā, kad iespējams iedomāties spriedumu pretrunīgumu, ja, pastāvot vienai un tai pašai tiesiskai un faktiskai situācijai, tiesas būtu sagatavojušas dažādus, pat diametriāli pretējus risinājumus [57].

114. Kā es to jau esmu norādījis [58], ārpus kopējām tiesību normām, kas paredzētas Minhenes Konvencijā par Eiropas patenta piešķiršanu, šādu patentu turpina regulēt katras no līgumslēdzējas valsts, attiecībā uz kuru tas piešķirts, tiesiskais regulējums. Pēc tā piešķiršanas minētais Eiropas patents sadalās "valsts patentu kūlī".

115. Tādējādi saskaņā ar Minhenes konvencijas 2. panta 2. punktu "Eiropas patents katrā dalībvalstī, attiecībā uz kuru tas piešķirts, bauda tādas pašas tiesības un ir pakļauts tādiem pašiem nosacījumiem kā dalībvalsts nacionālais patents, ja Konvencijā nav paredzēts citādi".

116. Šādā pašā nozīmē minētās konvencijas 64. panta 1. punkts paredz, ka "[..] Eiropas patents no dienas, kad publicēts paziņojums par tā piešķiršanu, katrā dalībvalstī, attiecībā uz kuru tas ir izsniegts, piešķir patenta īpašniekam tādas pat tiesības kā šajā valstī piešķirts nacionālais patents". Šī paša panta 3. punktā piebilsts, ka "Eiropas patenta pārkāpumu gadījumos piemērojami nacionālie likumi".

57 — Šajā sakarā skat. ģenerāladvokāta Tezauro (*Tesauro*) secinājumus iepriekš minētajā lietā *Tatry*, 28. un 29. punkts.

58 — Skat. šo secinājumu 23.–25. punktu.

117. No šīm Minhenes konvencijas normām kopumā skaidri izriet, ka prasība sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, kas ierosināta pret vairākiem atbildētājiem ar domicilu dažādās līgumslēdzējās valstīs par faktiem, kas varētu būt notikuši katras no šīm valstīm teritorijā, ir jāizvērtē, ievērojot nacionālos likumus, kas ir spēkā katrā no šīm valstīm, attiecībā uz kurām attiecīgais patents ir ticis piešķirts.

118. Kā es jau esmu norādījis, Eiropas Savienībā šobrīd pastāv nozīmīgas atšķirības starp valsts tiesiskajiem regulējumiem pārkāpumu jautājumā vai nu no procesuālo tiesību viedokļa (it īpaši attiecībā uz pierādījumu iegūšanu un saglabāšanu, kam ir izšķiroša loma šādās tiesvedībās), vai materiālo tiesību viedokļa (sodāmās darbības, sankcijas, kompensācijas pasākumi), atceroties, ka principā attiecīgajām tiesvedībām piemērojamās materiālo tiesību normas ir *lex loci protectionis* (t.i., tiesības, kas ir spēkā līgumslēdzējā valstī, kurā izsniegts patents, vai, citiem vārdiem sakot, valstī, kuras teritorijā minētā patenta īpašnieka tiesības ir paredzētas un tiek aizstāvētas).

119. Tāpēc ir jākonstatē, ka tiesvedības sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, tādās kā iesniedzējtiesā izskatīšanā nodotā, varbūtējās atšķirības starp dažādās līgumslēdzējās valstīs taisītajiem spriedumiem neietilpst vienā un tajā pašā tiesiskajā situācijā.

120. Šo konstatējumu neliek apšaubīt tas, ka pastāv Minhenes konvencijas līgumslēdzējām valstīm kopējas vadlīnijas, lai saskaņā ar šīs konvencijas 69. pantu izlemtu Eiropas patenta piešķirtās aizsardzības materiālo apjomu [59]. Par spīti iespējamajām interesēm, kādas varētu būt attiecībā uz tiesvedībām sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, no šādu vadlīniju definīcijas, pieņemot protokolu par minētā 69. panta interpretāciju, tomēr neizriet, ka protokols attiecas tikai uz noteikta Eiropas patenta piešķirtās aizsardzības *materiālo* apjomu, t.i., rūpnieciskā īpašuma tiesību, kuras veido šo patentu, tehnisko priekšmetu. Tas ir jautājums, kas atšķiras no jautājuma par Eiropas patenta īpašniekam piešķirto tiesību *juridisko* apjomu, kuru savukārt regulē dažādu valstu tiesiskais regulējums.

121. No tā izriet — kā to ir uzsvērusi Francijas valdība — ja šāda lieta ierosināta vairākās dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās, pēc definīcijas atšķirīgus spriedumus, kas var no tā izrietēt, nevarētu uzskatīt par pretrunīgiem. Nepastāvot spriedumu pretrunīguma iespējai, tātad, ja atsaucas uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Tatry*, nav jāpiemēro Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts.

59 — Skat. šo secinājumu 28. punktu.

122. Manuprāt, šis secinājums ir spēkā pat gadījumā (kā to norādījusi iesniedzējtiesa otrajā prejudiciālajā jautājumā), kad sabiedrības, kas ir atbildētājas, pieder vienai uzņēmumu grupai un ir rīkojušās identiskā vai vienādā veidā atbilstoši kopējai nostājai, kuru izstrādājusi viena no šīm sabiedrībām, tā ka tās atrodas vienādā faktiskajā situācijā.

123. Faktiski šī varbūtējā faktisko situāciju vienotība vai homogenitāte nekādi neiedragā tiesisko situāciju atšķirības, kuras izriet no šobrīd pastāvošajām atšķirībām starp valstu tiesiskajiem regulējumiem pārkāpumu jautājumā.

124. Turklāt atzīt, ka Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts ir piemērojams šāda pieņēmuma gadījumā tikai tāpēc, ka pastāv tāda pati faktiskā situācija, manuprāt, nebūtu pieņemami, ievērojot šīs konvencijas mērķus, t.i., pirmkārt, Kopienā dzīvojošu personu juridisko aizsardzību un, otrkārt, juridisko drošību.

125. Kopienā dzīvojošo personu juridiskās aizsardzības nostiprināšana paredz, ka Briseles konvencijā ietvertie kopējie noteikumi par jurisdikciju ļauj "vienlaikus prasītājam *viegli* noteikt tiesu, kurā tas var vērsties, un atbildētājam *saprātīgi* paredzēt to [tiesu], kurā tas var tikt iesūdzēts" [60]. Tiesa ir raksturojusi minētos noteikumus arī kā tādus, kas "garantē *noteiktību* attiecībā uz jurisdikcijas sadalījumu starp dažādām valsts tiesām, kurās var tikt celta konkrētā prasība" [61]. Vienīgi jurisdikcijas noteikumi, kas atbilst šādām prasībām, var garantēt tiesiskās noteiktības principa ievērošanu, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru [62] ir arī viens no šīs konvencijas mērķiem.

126. Atbilstoši šai loģikai Tiesa ir nolēmusi, ka "[tiesiskās] drošības princips it īpaši noteic, ka jurisdikcijas noteikumi, kas atkāpjas no Briseles konvencijas 2. pantā minētā vispārējā noteikuma, jāinterpretē tādā veidā, ka atbildētājam parasti ļauj saprātīgi paredzēt, kurā tiesā viņu var iesūdzēt, ja tā ir cita, nevis viņa domicila valsts tiesa" [63].

60 — Skat. it īpaši 1993. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-125/92 *Mulox IBC* (*Recueil*, I-4075. lpp., 11. punkts), 1997. gada 3. jūlija spriedumu lietā C-269/95 *Benincasa* (*Recueil*, I-3767. lpp., 26. punkts), 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-334/00 *Tacconi* (*Recueil*, I-7357. lpp., 20. punkts), 2004. gada 5. februāra spriedumu lietā C-18/02 *DFDS Torline* (*Recueil*, I-1417. lpp., 36. punkts), kā arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Kronhofer* (20. punkts) un lietā *Owusu* (40. punkts).

61 — Skat. it īpaši 1994. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-288/92 *Custom Made Commercial* (*Recueil*, I-2913. lpp., 15. punkts), 2002. gada 19. februāra spriedumu lietā C-256/00 *Besix* (*Recueil*, I-1699. lpp., 25. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Owusu* (39. punkts).

62 — Skat. it īpaši 1982. gada 4. marta spriedumu lietā 38/81 *Effer* (*Recueil*, 825. lpp., 6. punkts), iepriekš minēto spriedumu lietā *Custom Made Commercial* (18. punkts), 1999. gada 28. septembra spriedumu lietā C-440/97 *GIE Groupe Concorde* u.c. (*Recueil*, I-6307. lpp., 23. punkts), iepriekš minēto spriedumu lietā *Besix* (24.–26. punkts), 2002. gada 6. jūnija spriedumu lietā C-80/00 *Italian Leather* (*Recueil*, I-4995. lpp., 51. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Owusu* (38. punkts).

63 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Owusu* (40. punkts un tajā minētā judikatūra).

127. Manuprāt, ar to, ka Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošana pakļauta nosacījumam par prasībām, kuras attiecas uz vienu un to pašu faktisko situāciju, atbilstoši dažādiem iesniedzējtiesas paredzētajiem apvienošanas kritērijiem, nepietiek, lai nodrošinātu šajā konvencijā paredzēto jurisdikcijas noteikumu iepriekšparedzamību.

128. Pieņemot, ka sabiedrības, kas ir atbildētāji, ietilpst vienā un tajā pašā uzņēmumu grupā un ka pārkāpuma darbības, kas tām tiek pārmestas, ir identiskas vai līdzīgas, ne prasītājam, ne tiesnesim nav viegli konstatēt, ka šādu darbību izdarīšanas sekas ir minēto sabiedrību sadarbība vai kopēja nostāja, kas izstrādāta šīs grupas ietvaros.

129. Tas tā vēl jo vairāk ir, runājot par šo sabiedrību attiecīgās lomas varbūtējās kopējās nostājas izstrādāšanā noteikšanu, lai identificētu "the spider in the web". Pastāv nozīmīga iespēja, ka šis jautājums ir "strīdus ābols", t.i., tas var izraisīt daudzus strīdus starp lietas dalībniekiem, tostarp starp pašiem atbildētājiem. Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanas balstīšana uz principu, ka tiesa, kurai ir jurisdikcija, ir tā tiesa, kuras kompetencē ir reģistrēta sabiedrība, kurai ir galvenā loma tās kopējās nostājas izstrādāšanā, kura ir pamatā darbībām, par kurām tiek vainota sabiedrība, manuprāt, būtu pretrunā ar Tiesas attiecībā uz ar šo konvenciju noteikto jurisdikcijas noteikumu interpretāciju izvirzītajām iepriekšparedzamības vai drošības prasībām.

130. Ievērojot visus šos apsvērumus, es uzskatu, ka Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts nav piemērojams tiesvedībai sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, par ko vairākas dažādās līgumslēdzējās valstīs reģistrētas sabiedrības tiek vainotas par darbībām, kuras izdarītas šo valstu teritorijās, pat pieņemot, ka šīs sabiedrības, kuras ietilpst vienā uzņēmumu grupā, ir rīkojušās identiski vai līdzīgi atbilstoši kopējai nostājai, kuru izstrādājusi viena no šīm sabiedrībām.

131. Šīs konvencijas 16. panta 4. punktā paredzētā izņēmuma jurisdikcijas noteikuma iespaids uz atrisinājumu tiesvedībām sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu apstiprina manu vērtējumu šajā analīzē. Tagad es īsumā papildināšu savus apsvērumus šajā jautājumā attiecībā uz prejudiciālo jautājumu nozīmi un apjomu.

D — *Konvencijas 16. panta 4. punktā paredzētā izņēmuma jurisdikcijas noteikuma iespaids uz atrisinājumu tiesvedībām sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu*

132. Pat pieņemot, ka iepriekš minētajā lietā *GAT* Tiesa izlemtu, ka Briseles konvencijas 16. panta 4. punkts nav piemērojams tādā tiesvedībā sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu, kurā ir apstrīdēta attiecīgā patenta spēkā esamība, šim pantam tomēr netiktu liegts viss iespaids uz šādas tiesvedības atrisinājumu.

133. Kā to ilustrē iepriekš minētā lieta *Boston Scientific* u.c., kas bija pamatā precedentam, kas skāra beigu beigās atsauktu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu [64], procedūra par Eiropas patenta anulēšanu ir uzsākama pirms vai pēc prasības sakarā ar attiecīgā paša patenta pārkāpumu celšanas. Šādos apstākļos minētā 16. panta 4. punkts neizbēgami noved pie fragmentācijas tiesvedībai sakarā ar šo patentu, ko nevar novērst, izmantojot Briseles konvencijas 22. pantā paredzēto mehānismu attiecībā uz saistību.

134. Tādējādi, pieņemot, ka ir ierosināta tiesvedība par Eiropas patenta spēkā neesamību (dažādu līgumslēdzēju valstu, attiecībā uz kurām attiecīgais patents ticis piešķirts, tiesās atbilstoši Briseles konvencijas 16. panta 4. punktam) pirms celta (vairāku atbildētāju gadījumā — tās valsts tiesā, kurā ir domicils vienam no šiem atbildētājiem, uz minētās konvencijas 6. panta 1. punkta šķietamā pamata) prasība sakarā ar pārkāpumu, kas skar šo pašu patentu, par darbībām, kas izdarītas katras no šīm valstīm teritorijā [65], ir ļoti iespējams, ka gadījumā, kad aizstāvībai izvirzīta iebilde par šī patenta spēkā neesamību, tiesa, kuras izskatīšanā ir šī pēdējā prasība (pieņemot, ka tai ir jurisdikcija uz 6. panta 1. punkta šķietamā pamata, ko es apstrīdu), izlemj atbilstoši šīs pašas konvencijas 22. pantam pārtraukt lietas izskatīšanu (gaidot, līdz tiks pasludināti spriedumi par minētā patenta spēkā esamību katrā no šīm līgumslēdzējām valstīm) vai beigu beigās atteikties no jurisdikcijas lietā (kas tādējādi atgrieztos dažādajās tiesās, kuru izskatīšanā ir procedūra sakarā ar minētā patenta spēkā neesamību).

135. No tā izriet, ka, izdarot šādu pieņēmumu, norāde uz Briseles konvencijas 6. panta 1. punktu, lai tiesvedību sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu koncentrētu viena no atbildētāja domicila tiesā un tādējādi novērstu procesa paildzināšanos un izdevumus, kas saistīti ar šādas tiesvedības fragmentāciju starp dažādu līgumslēdzēju valstu tiesām, daudz nepalīdzētu.

64 — Skat. šo secinājumu 3. punktu.

65 — Šāds pieņēmums atbilst stratēģijai, kas plaši pazīstama ar nosaukumu "torpēda", kas izpaužas tādējādi, ka uzņēmums, kas baidās, ka pret to tiks celta prasība sakarā ar pārkāpumu, uzņemas iniciatīvu procesā par attiecīgā patenta spēkā neesamību, lai palēninātu eventuālā procesa sakarā ar pārkāpumu norisi.

136. Tas pats attiektos uz pretēju pieņēmumu — ka prasība sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu tiktu celta (viena no atbildētājiem domicila valsts tiesā uz minētā 6. panta 1. punkta šķietamā pamata) — par darbībām, kas izdarītas katras no līgumslēdzējas valsts, attiecībā uz kurām piešķirts attiecīgais patents, teritorijā — pirms uzsākts process par šī paša patenta spēkā neesamību (dažādu līgumslēdzēju valstu, attiecībā uz kurām minētais patents ticis piešķirts, tiesās saskaņā ar Briseles konvencijas 16. panta 4. punktu).

137. Šādā gadījumā tāpat ir ļoti iespējams, ka tiesa, kurā pirmajā ierosināta lieta (sakarā ar pārkāpumu, kura ietvaros tiek izvirzīta iebilde par minētā Eiropas patenta spēkā neesamību), nolemj (pieņemot, ka tai ir jurisdikcija uz minētā 6. panta 1. punkta šķietamā pamata, ko es apstrīdu) pārtraukt lietas izskatīšanu, gaidot, līdz tiks pasludināti spriedumi par minētā patenta spēkā esamību, precizējot, ka tiesām, kurās otrajās pēc kārtas ierosinātas lietas sakarā ar attiecīgā patenta spēkā neesamību, uz Briseles konvencijas 22. panta pamata nav tiesību atteikties no jurisdikcijas, jo saskaņā ar tās 16. panta 4. punktu vienīgi tām ir jurisdikcija tās izskatīt.

138. Arī tur daudz nepalīdzētu norāde uz minētās konvencijas 6. panta 1. punktu, lai koncentrētu tiesvedību sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu viena no atbildētājiem domicila tiesā un tādējādi novērstu procesa paildzināšanos un izdevumus, kas saistīti ar šādas tiesvedības fragmentāciju starp dažādu līgumslēdzēju valstu tiesām.

139. Šie dažādie gadījumi parāda pastāvošās tiesu jurisdikcijas sadales sistēmas robežas, sadalot tiesvedības sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumiem. Tomēr šāda situācija nākotnē var attīstīties, beidzoties šobrīd notiekošajām sarunām, kas notiek vienlaikus Kopienas un Eiropas Patentu organizācijas ietvaros.

E — *Nākotnes izredzes attiecībā uz tiesu jurisdikcijas noteikumiem tiesvedībās sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumiem*

140. Šobrīd notiek vairākas sarunas, lai centralizētu strīdus patentu jomā.

141. Pirmās sarunas ir uzsāktas Eiropas Patentu organizācijas ietvaros pēc starpvaldību konferences, kas notika Parīzē 1999. ga-

da jūnijā. Ir izveidota darba grupa, lai izstrādātu līguma projektu par regulējuma sistēmas izveidi Eiropas patentu jomā. Šajā sakarā veikto darbu iznākums ir 2004. gada februārī pieņemtais tāda līguma projekts, kas jāizskata nākotnē paredzamas starpvaldību konferences ietvaros [66].

142. Šo sarunu un sarunu, kas Kopienā jau pabeigtas [67] turpinājumā Komisija 2000. gada 1. augustā izstrādāja priekšlikumu Padomes Regulai par Kopienas patentu [68]. Tas ir jautājums par visu tiesvedību sakarā ar nākotnē paredzamā Kopienas patenta (kuru piešķirtu EPI attiecībā uz visu Kopienas dalībvalstu teritorijas kopumu) uzticēšanu Tiesai. Priekšlikumu Padomei pieņemt lēmumu, ar kuru Tiesai piešķirtu jurisdikciju izlemt tiesvedības par Kopienas patentu, kā arī priekšlikumu Padomes Regulai, ar ko izveido Kopienas patentu tiesu un kas skar apelācijas Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesā, Komisija šajā sakarā nodeva izskatīšanai 2003. gada beigās [69].

143. Manuprāt, tikai šo sarunu ietvaros ir vēlams uzlabot pastāvošo tiesu jurisdikcijas sadales sistēmu attiecībā uz tiesvedībām sakarā ar Eiropas patenta pārkāpumu.

144. Noslēdzot, pēc visa šī iztirzājuma, manuprāt, uz prejudiciālajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Briseles konvencijas 6. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nav piemērojams tiesvedībā par Eiropas patenta pārkāpumu, par ko vairākas sabiedrības, kas reģistrētas atšķirīgās līgumslēdzējās valstīs, tiek vainotas par darbībām, kuras izdarītas vienas vai vairāku šo valstu teritorijā, pat pieņemot, ka šīs sabiedrības, kuras ietilpst vienā uzņēmumu grupā, ir rīkojušās identiski vai līdzīgi atbilstoši kopējai nostājai, kuru izstrādājusi viena no šīm sabiedrībām.

66 — Šis līguma projekts ir pieejams EPI interneta vietnē (http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.f.htm).

67 — Starp dalībvalstīm un Kopienu ir tikuši noslēgti divi starptautiski līgumi, kas tomēr nav stājušies spēkā. Tie attiecas, pirmkārt, uz Konvenciju 76/76/EEK par Eiropas patentu Kopējam tirgum, kas parakstīta Luksemburgā 1975. gada 15. decembrī (OV 1976, L 17, 1. lpp.), un, otrkārt, uz Līgumu 89/695/EEK Kopienas patentu jautājumā, kas noslēgts Luksemburgā 1989. gada 15. decembrī (OV L 401, 1. lpp.).

68 — OV 2000, C 337 E, 278. lpp.

69 — Skat. attiecīgi COM(2003) 827, galīgā redakcija, un COM(2003) 828, galīgā redakcija.

VI — Secinājumi

145. Ievērojot visus šos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Hoge Raad* (Nīderlande) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

6. panta 1. punkts 1968. gada 27. septembra Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos, ar 1982. gada 25. oktobra Konvenciju par Grieķijas Republikas pievienošanos, ar 1989. gada 26. maija Konvenciju par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos un ar 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos, ir interpretējams tādējādi, ka tas nav piemērojams tiesvedībā par Eiropas patenta pārkāpumu, par ko vairākas sabiedrības, kas reģistrētas atšķirīgās līgumslēdzējās valstīs, tiek vainotas par darbībām, kuras izdarītas vienas vai vairāku šo valstu teritorijā, pat pieņemot, ka šīs sabiedrības, kuras ietilpst vienā uzņēmumu grupā, ir rīkojušās identiski vai līdzīgi atbilstoši kopējai nostājai, kuru izstrādājusi viena no šīm sabiedrībām.